

Szerkesztőség, kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sürgőny cím:
Közlöny, Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona.
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
1080, félévre 540, negyed-
évre 270 h. Posta 90 Lei.
Külföldre havonta 50 Lejjel
több. :: Egyes szám 5 Lei.
Vasárnap 6 Lei. :: (Bucurestiben 50 bani felár.)
Hirdetések tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 214. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Vasárnap, 1930. szeptember 21

Le vagyok tartóztatva!

— Letartóztatva lenni, annyit jelent — mondotta egy nagy iparvállalat tulajdonosa, — mint szabadságtól megfosztottan élni. A letartóztatott embernek nincsen mozgási lehetősége. Én le vagyok tartóztatva, mert nem mehetek oda és akkor, ahová és amikor akarok. Nekem nem adnak utlevelet, mert az adóm nincsen kifizetve. Ebben a hónapban 40 ezer lej adót fizettem, a múlt hónapban ötvenezret, minden hónapban fizetek, de ahogy a vállalatom megy, sohasem leszek az adóval azsur. Én az ország területét soha el nem hagyhatom. Én — ne tessék mosolyogni! — le vagyok tartóztatva.

Az iparvállalat tulajdonosa igazat mond, nem is mosolygunk rajta, mert ő valóban le van tartóztatva. Pedig letartóztatását nem előzte meg semmiféle büntügyi eljárás. Nem is előzhet meg, hiszen az iparvállalat-tulajdonos, a kiről szó van, a legbecsületesebb ember, soha nem volt rendőrrel vagy törvényszékkel dolga, miért is lenne letartóztatási végzés foganatosítva ellene. És mindennek ellenére ő fogoly.

Nem egy szűk cella nyirkos falai közé börtönözték be, nem is áll az ajtó előtt fegyőr. Az iparvállalat-tulajdonos — nevezzük röviden állampolgárnak — egy ország négy határa között tölti le a reá szabott büntetést és fölötté nem az igazságszolgáltatás, hanem a gazdasági válság Damokles kardja lebeg. És az állampolgárt könyörtelenül lecsukták, szörnyű lelki rab-ságban él, mert mozgási és cselekvési szabadsága csak Kurticsig vagy Biharpuspökiig terjed, ahol börtönének őrei a grancsár-katonák állanak. Az állampolgár fogoly, holott az ellene hozott ítélet nem is jogerős. A büntetés egy kis papírdarabbal megváltható. Ennek a papírdarabnak a neve: adóbizonnylat. Az adóbizonnylat, melyet egy rettegett intézmény falai között: az adóhivatalban lehetne megszerezni. Meg lehetne szerezni, ha az állampolgár iparvállalatát, üzletét, bankját nem ásta volna alá a krízis, amelynek Damokles kardja fölötté lebeg.

És az állampolgár, a huszadik század szü-löttje, fogságának magányában elmélkedni kezd. Az állampolgár kötelességeiről és az állampolgár jogairól. Elmélkedik afölött, hogy a nagy forradalmak milliók életét áldozták fel azért, hogy megadják az emberiség szabadságjogait: a gyülekezési és sajtószabadságot. És mindezeket felül áll évszázadok óta a költözködési szabadság. A jobbágyság ősi követelése volt ez, mert a jobbágyságot megölte a helyhez-kötöttség, gazdasági érdekei kívánták, hogy egyik uradalomról a másikra költözködjék és új helyeken próbáljon szerencsét. A jobbágyságnak sikerült is leráznia a reáerőszakolt fogságot: a jászolhoz kötött baroméhoz hasonló jobbágysors megszünt és a boldog generáció, amely ezt a szabadságot első ízben élvezhette, azt hitte, hogy különbül él, mint évszázadokra visszamenően, az ősei.

A forradalmak meg tudták törni a földesur ellenállását. De évszázadok múltán a földesurat fölváltotta egy hatalmasabb ur: az Adó. És az adó nem enged, ideláncol hatalmas erejével, reáefekszik és beléd fojtja a lélekzetet, mert ő mindeneknek fölötté álló hatalom. Az állampolgár a Riviera levegőjével akarja felrisszítani tüdejét: nem lehet, nincs adóbizonnylat. Apja hal-doklik egy svájci szanatóriumban, menne, Karlsbadban kezeltetné a gyomorba-ját, de nem lehet, mert utjába áll az Adó. Szere-ne látni városokat, operákat, tengeri fürdőt, szeretne külföldi egyetemen folytatni tanulmányo-kat, üzleteket kötne svájci üzletfeleivel, de nem lehet: az adó, a mindenkinél kegyetlenebb börtön-őr leköti a röghöz. Le van tartóztatva. Internáltak az adósok börtönébe. Pedig az adósok börtöne már megszünt, már senki sem börtön-özheti be adósát, csak az állam. A polgárnak

„A kisebbségek elégedetlensége veszélyes Európa békéjére”

Ez a probléma fontosabb a politikánál — A Népszövetség kötelessége örködni a kisebbségek sorsa felett — A Népszövetség mai ülésén minden delegátus elismerte, hogy a kisebbségek helyzetén változtatni kell — Svájcban háromféle kisebbség van, de nincs kisebbségi kérdés

A genfi Népszövetség politikai főbizottságának mai ülése

GENF, szeptember 20. Ma a politikai fő-bizottság a kisebbségi kérdést tárgyalta és ennek során érdekes vita alakult ki. Elsőnek Zaleszky lengyel külügyminiszter szólalt fel. Behatóan fejtegette, hogy a kisebbségi szerződések milyen kötelezettségeket rónak az egyes államokra és a mostani kisebbségi eljárás már több tekintetben túl van azokon a kötelezettségeken, amelyeket az eredeti szer-ződési okmány feltüntetett.

Bizonyos esetekben hajlandó a kisebbségek oltalmazására

akkor, ha a Népszövetség valamennyi tagja egyforma és általános kötelezettséget ír elő. Beismerőleg hangoztatta, hogy

a probléma megoldása háttérbe kellene, hogy szorítsa a politikát

és emberbaráti alapon szabadna csak vele foglalkozni. Minden más megoldási formula, amelyet a kisebbségek a külföld segítségével akarnának elérni, csak meghasonlást szít az egyes országokban és nemhogy az előnyét, de a hátrányát jelentené a kisebbségeknek. Meg

kell oldani a kisebbségi problémát, de úgy, hogy ne csak a kisebbségek, de az állam érdekeit is szem előtt tartsák.

Buxton angol delegátus nagy megelé-gedéssel nyilatkozott arról a barátságos han-gulatról, amely a kisebbségi kérdés eddigi tár-gyalása során uralkodott.

A kisebbségi körök elégedetlensége mind-amerre letagadhatatlan, — állapítja meg — és ez veszélyes Európa békéjére.

A helyzet csak együttműködés útján javítható meg. Leszegezem, hogy Nagybritannia más pártjai is hasonlóan gondolkoznak. Az első ülések delegátusai is azt hangoztatták, hogy **a Népszövetségnek kötelessége örködni a kisebbségek sorsa felett.**

Biztonságot kell adni, hogy a Népszövetség a szívében viseli a kisebbségek érdekeit. Ma még korai a kisebbségi eljárás felett kritikát mon-dani, amelyet nem régen hoztak Madridban. De biztos az, hogy a madridi konferencia ja-vulást jelent és be kell várni az ott hozott ha-tározatok gyakorlati eredményét.

Kényes feladat hárul a Népszövetségre

Megállapította továbbá, hogy a kisebbsé-gi probléma rendkívül fontos Európa békéjére nézve, amely csak akkor tekinthető biztosítottnak, ha kiküszöbölik a kisebbségi veszélyt. Ez is indokoltá teszi azt, hogy a hatodik fő-bizottság behatóan foglalkozzon a kérdéssel.

Marinkovics jugoszláv külügymi-niszter csatlakozott azokhoz a véleményekhez, amelyeket Benes és Zaleszky kifejtettek. Teljesen aláírja, hogy a tanács nem változtat-hatja meg a követett kisebbségi eljárást az ér-dekelt hatalmak hozzájárulása nélkül. Ez nem jelenti azt, hogy Jugoszlávia elzárkózik az ügyben valamelyes változtatástól, de nem fo-gadhatja el azt, hogy a kisebbségekkel szem-beni kötelezettségeit fokozzák.

Motta svájci fődelegátus utalt arra, hogy Svájcban, ahol három különböző civilizáció-hoz tartozó nemzetiség van, nincs nemzetiségi kérdés. Mert együttesen biztosítják az össz-hangot. Szerinte a kisebbségi kérdés csak akkor oldható meg.

ha a többség lojális és nagylelkű lesz a ki-sebbségekkel szemben.

Viszont a kisebbségek hasonló szellemben mű-ködnek. Borden kanadai delegátus az elnöki szószerkről örömet fejezi ki afelett, hogy ba-rátságos szellem hatja át a bizottságot a kér-dés tárgyalása alkalmával. Egyben ama óha-ját is nyilvánította, hogy hasonló szellemben foglalkozzanak más fontos kérdésekkel is. Borden indítványára elhatározták, hogy a kér-dés előadói tisztjével Mottát bízzák meg.

lehetnek tartozásai, attól még szabadon járhat-kei, csak ne az állam legyen a hitelezője. Ha az államnak tartozik, letartóztatják. Letartó-ztatják, holott bármennyire is ki szerene menni külföldre, az adósok börtönéből nem mehet el, mert adósságát nem tudja kifizetni.

Az adósok börtönének visszaállítása jogtip-rás volt. Az állampolgár legelemibb jogának durva megsértése. De hiába elmélkedik az ál-lampolgár, azok, akik a dolgokat irányítják,

Bonin Longare olasz megbízott va-lamennyi felszólalóval egyetért abban, hogy az ügy rendkívül kényes. Így kényes az a fel-adat is, amely az ügy megoldása kapcsán a Népszövetségre hárul. A Népszövetség min-dig a megnyugvás előmozdítását keresi és a viták azt bizonyítják, hogy élénk figyelemmel kíséri a kisebbségi kérdést. Tudomásul veszi a főtitkári jelentés ide vonatkozó részét. Majd Koch Weser német delegátus szólalt fel, hogy és azt kérte, hogy a kérvények el-fogadásánál nagyobb szabadelvűséget érve-sítsenek. Az elhangzott viták megerősítették abban a felfogásában, hogy

hasznos volt a kérdésnek a politikai főbi-zottságban való felvetése.

Azt az óhaját hangoztatta, hogy rendszeresen vegyék napirendre a kisebbségi kérdést. Be-fejezésül közölte, hogy ő a németek nevében határozati javaslatot akart benyújtani a kér-déssel kapcsolatosan, de mert a bizottság úgy határozott, hogy előadót bizott meg az ügy-ben, a javaslatot az előadó rendelkezésére bo-csátja.

Bürow bolgár delegátus szintén öröm-mel nyilatkozott arról a barátságos szellemről, amelynek jegyében a kisebbségi ügy vitája le-folyt. Szerinte a madridi határozatok lényege-sen megjavították a kisebbségi eljárást és a határozat óta oly rövid idő telt el, hogy a gya-korlati módozatát megítélhetni lehetetlen. Vé-gül megállapította, hogy ha a kérvények elin-tézésénél eddig uralkodott módszer elégtelen, akkor állandó bizottságot kell létesíteni, vagy

másként gondolkoznak. Pedig könnyű a követ-keztetés: a polgár akkor sem tudja kifizetni adóját, ha nem kap utlevelet. S így az államnak is mindegy: a polgártól behajtja az adóját, ha nem másként, hát végrehajtóval és dobbal. De nem mindegy a polgárnak, akit végre is hajta-nak és be is csukják az adósok börtönébe. Be kell szüntetni ezt a rendszert. Egy ország közvéleménye sóhajtana fel, ha megszűnne az adósok börtöne.

helyszíni vizsgálatot kell elrendelni. Laudon holland delegátus kijelentette, hogy

késztelenül komoly sereimeket követtek el a kisebbségekkel szemben.

De évekre van szükség a probléma megoldására. A kisebbségek mindamellelt érezhetik,

Konferencia a varsói agrárkonferenciáról

GENF, szeptember 20. A Népszövetség gazdasági bizottsága ma szintén igen érdekes ülést tartott, amelynek első felszólalója Glibcock lényegében megbízott volt. Jelentést tett a varsói agrárkonferenciáról. A betérjesztett eredmény után a bizottság úgy döntött, hogy tavasszal újabb gazdasági értekezletet tartanak és azon elsősorban a varsói konferencia döntésének gyakorlati kiépítésével foglalkoznak.

Majd Van Langhova, a belga delegátus beszélt és kijelentette, hogy nemzete hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni oly nemzetközi megállapodásokat illetően, amelyek meghatározott árucsoportokra vonatkoznak, mint ahogy Anglia kívánja. Sajnálkozással állapította meg, hogy

egyes európai államok tetemesen emelték a vámtételeket, anélkül, hogy törődtek volna valami is a visszahatással.

Molow bolgár delegátus kijelentette, hogy Bulgária súlyos nehézségekkel küzdök és csak habozva tudná feláldozni érdekeit olyan vámegyezményeknek, amelyek csak megkötik mozgásszabadságát, de nem biztosítanak

hogy a Népszövetség vette kezébe az ügyet. Minden évben, szerinte, rendszeresen kell foglalkozni a kisebbségi kérdéssel, mert rendkívül fontos az, hogy őrveük a nyilvánosság előtt szerepeljen. A főbizottság legközelebbi ülése hétfőn délelőtt fél 10 órakor lesz.

számára ekönyvt. Coleman ausztráliai delegátus azt bizonyította, hogy a varsói egyezmény bizonyos kedvezményeket jelent az európai nemzetek javára és hátrányt a tengerentúliakra. Ellenzi a varsói egyezmény előgadását. Covaje indiai delegátus feleslegesen tartotta, hogy a Népszövetség szerveinek közreműködésével igyekezzenek olyan problémákat megoldani, amelyek csak bizonyos államokat érdekelnek.

A varsói gazdasági konferencia határozatát egyébként ma benyújtották az agrárállamok a gazdasági főtitkár útján a főbizottsághoz.

A határozat a mezőgazdasági termékek katasztrófális árzuhanását a kivitel szabályozásában látja megoldhatónak.

GENF, szeptember 20. A szociális főbizottság mai ülésén a nemzetközi gyermekvédelem került szóba. Kádár Levente magyar delegátus ismertette a magyar gyermekvédelmi kérdést és kiemelte, hogy Magyarország viszonyosságot akart biztosítani a szomszéd államokkal, de kezdeményezésének nem volt eredménye.

Hírek Mireescu volt hadügyminiszter öngyilkosságáról

Izzalmak az eltűnt katonai akták körül

BUCURESTI, szeptember 20. Az eltűnt katonai akták ügyében folytatott vizsgálat elé a bucuresti-i közönség nagy érdeklődéssel tekint. Tegnep este olyan hírek terjedtek el, hogy Mireescu tábornok, második Averescu-kormány hadügyminisztere megmérgezte magát. Ezek

szerint a hírek szerint a volt hadügyminiszter azért nem jelenhetett meg a hadbírósa előtt, mert betegen fekszik. A hírt a hadügyminisztérium sem meg nem erősítette, sem pedig meg nem cáfolta.

Ali kutyája

Írta: PIERRE MILLE.

Julio Zanbacco, a velencei műtővös, az Úr Kegyelmeinek 1470-ik esztendejében ellátogatott a hindu Déogan városba és sokáig ott élt. Mesterségének művésze volt. Gyémántot, némes rubint smaragdot senkisé nem tudott szebben aranyba foglalni. De kalandos kedve örökös vándorlásra hajszolta. Egy ízben egy portugál hajón ütközött Gófba. Ez utóbban érte utól Déogan szultánjának küldönce a következő üzenettel:

— Kegyelmeséged! A kegyelmesekek legkegyelmesebbje, Ali Murzuk, Déogan és egész Dekkan szultánja jól tudja, hogy te vagy az ügyesek legügyesebbje. Azt kívánja, hogy drágakövektől ékes szinarany trónt készíts számára. Im az összeg, a melyet e munkához rendelkezéssre bocsát.

Körülbelül hetvenezer aranyfranknak megfelelő összeget nevezett meg és elébe is csillogtatta a felajánlott előleget, ötezer aranyat.

Ez döntött. A műtővös utnak indult. S ez utta emlékeit naplójában az alábbiakban örökölte meg:

— A város határán fágas karavánszerelők terjeszkedtek. Minden lépten-nyomon mosdómédecék. Minden második fehér márvány az emberek számára, a többi vörös terméskő az állatok itatására. Az igazhitű muzulmánok a márványmedencéket használták, de a más hitűek csak az állatok itatóinál mosakodhattak.

— Egy szantalfából készült, aranyfüggönyös hordszéket vittek előttem, amelynek duzzadó vánkósain aranyruhás férfi ült. Aranynyerges lovakon, aranypáncélos testőrök százai ügettek mögöttem. Le akartam borulni: „A szultán!”... de vezetőm visszarántott: „Dehogyn! csak egyik nagyur, aki mint mindennap, a szultán palotájába igyekszik!

— És csakugyan... Husz-harminc hasonló pompás, káprázatos menet akadt utunkba. A város uccái illatosak voltak a virágok tömegétől. Fehér márványtemplomok udvarán csodaszép nők sétáltak, táncoltak, akik mosolyogva nyújtották csókra pitos szájukat a betévedt utasnak. A szent kurtizánok! Akik halmazával bíriák az aranyat, drágaköveket, akiket a legnemesebb születésű nagyuri nőnél is jobban tisztelnek. Egyedül ők szabad bejáratosak a királyi hitvesek és ifjú hercegnők lakosztályába.

— Láttam a hadielefántok istállóit. Ötszáz félelmetesen gigantikus hegyi elefánt szorongott egymás oldalán. Mint egy hullámzó, végnélküli szürke tenger. Keresztülhatoltam a palota két kapuján, amelyek mindegyikét száz fegyveres testőr őrizte, amelyek mindegyikénél be kellett mondanom nevemet az ott ácsorgó iródiakoknak. És végre behatoltam a szentélybe és laborulhattam Murzuk szultán előtt. Homlokommal a hús fehér márványpadozatot érintve, alázatosan szóltam:

— Királyok királya!... áldás reád, ó királyok királya!

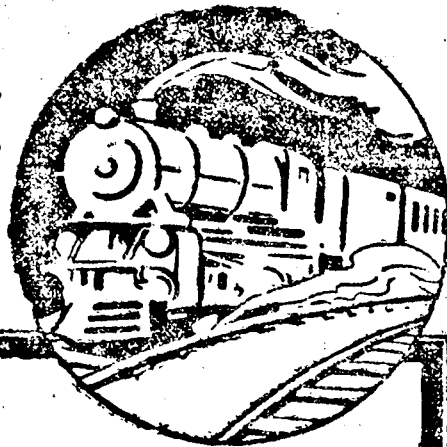
— Ne így szólíts!... szólíts egyszerűen „Ali kutyájá"-nak. Ez vagyok.

— S az udvar egész népe, nagyurak, harcosok, brahmanok, kurtizánok, asztrológusok, versfaragók és muzikusok, valamennyien csak „Ali kutyájá"-nak nevezték. Bármily kevéssé értettem, alkalmazkodnom kellett ez általános szokáshoz.

— Maga vezetett a kincseskamrákba. Szememszájam elélt a felhalmozott drágaságok láttára. — Arannyal tömött zsákok, gyöngyökkel, struccotlás nagyságu rubinokkal, gyémántokkal, smaragdokkal zsúfolt ládák szorongtak egymás hátán.

— Annyit vigyél, amennyit akarsz. És készítsd el a világegyetem leggyönyörűbb trónszéké

Aspirin
felülmei-
hatatlan.

Utazás közben az ember különösen ki van téve a meghülés veszélyének. De még van fésztya az utazás örömeitől is, ha fejfájás, vagy fogfájás gyöttri. Ne utazzék tehát soha

Aspirin-
tabletta

nélkül.

Tüntetés a gráci csehszlovák konzulátus ellen

GRÁCZ, szeptember 20. Tegnep este olyan eseményekre került a sor, amelyeknek előreláthatóan diplomáciai folytatásuk is lesz. Este nyolc óra tájban mintegy ötven fiatalember gyülekezett a gráci csehszlovák konzulátus épülete előtt és zajosan tüntetett a csehszlovák bíróság ellen, amely Mayer Adolf gráci magántisztviselőt szabadságvesztésre ítélte, aki Prágában gunyos és lekicsinylő kijelentést tett. A rendőrség szétkergette a tüntetőket, akik ezután a gráci cseh egyesület háza előtt gyűltek össze újból, melyre közöport zudítottak. Itt is a rendőrségnek kellett szétkergetni a tüntetőket.

— A teremő művész lázas gyönyörűségével fogtam a munkámhoz. Murzuk szultán gyakran ment vadászni. Ilyenkor tizezer lovas és ötvenezer gyalogos embere kísérte. Kétszáz arannyerges elefánt, száz kurtós, száz legszebb kurtizán, száz udvari bohóc a majnával. E szabad napjalmon keresztülshatoltam a várost. Sehol se tapasztaltam ilyen olésöságot. Murzuk szultán szigorúan büntette az árdragitókát vagy a mérlegek meghamisítóját. Ha otthon volt, Murzuk szultán gyakran eljött nézni, hogy dolgozom. Megszereztém. S én egy napon nekibátorodva megkérdeztem:

— Ó, Ali kutyája... ha már más névre nem akarsz hallgatni, mondd, miért viseled e nevet?

— Jöjj hát!... azonnal meg fogod érteni.
— Levezetett az istállókba, ahol huszezer te-
lívér ficánkolt. A legszebb külön istállóban állt. Szinarany falak között, amelyeket drágakövek ékesítettek, Tömöraranyból volt a jászola. Igazgyöngyöktől himes arannyereg feszült a hátán.

— Ez itt Ali lova, Ali, a Prófeta veje és adoptált fia. Nem halt meg. Egy rejtett barlangban alszik. Egy napon... talán már legközelebb eljön, hogy itélkezzen elevenek és holtak felett. Én csak a helyettese vagyok. Senki. Ó minden. Ime, a lova is felnyergeltem várja. Én csak Ali kutyája vagyok. Ezt mindenki tudja. Te is tudnád, ha nem volnál idegen. A trón, amelyet csinálisz, üres marad. Alinak készül. A végső itélkezéshez.

— És a hatalmas Murzuk szultán letárolt és alázatos áhitattal megcsókolja Ali lovának arany nyergeszéleit. Elégedettnek látszott, hogy követtem a példáját.

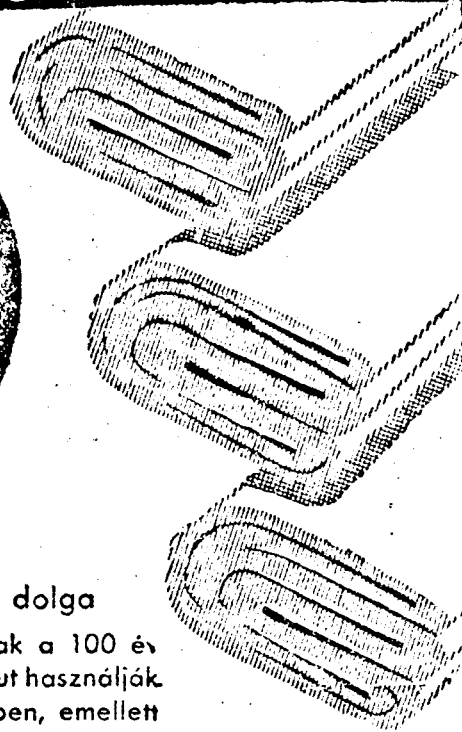
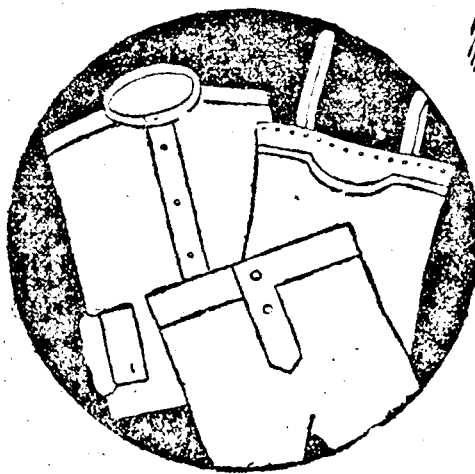
— Én pedig megértettem, hogy miért olyan példás a rend Dekkanban, miért elégedett ott mindenki, ahol a legnagyobb ur a maga legalázatosabb szolgátságát érzí.

Meggyilkolták egy favállalat tisztviselőjét

Nyíregyházáról jelentik: Stark Andor, az itteni Fatermelő-cég egyik tisztviselője, augusztus végén tért vissza nyári szabadságáról. Reggel bement hivatalába és délelőtt eltávozott. Azóta nem látták viszont, teljesen nyoma veszett. Eltűnésének másnapján egy géppel írott levelet kapott az édesanyja, aki már nagyon nyugtalankodott miatta. A levélben az állott, hogy sürgős ügyben el kellett utaznia. Azonban egy hét elmúltával sem adott életjelet magáról.

Édesanyja ekkor jelentést tett a rendőrségen, amely azonnal megindította a nyomozást. Tegnapig azonban a nyomozás nem járt eredménnyel. Végül tegnap váratlan fordulat állott be az eltűnt Stark Andor ügyében. A Faterlep egyik tisztviselője észrevette, hogy a szomszédos telken egy deszkahalmaz gyanús módon van egymásra helyezve. Amikor a deszkákat elrakták, alattuk a földbe ásva, mintegy 80 centiméter mélységben megtalálták az eltűnt Stark Andor holttestét, melyen több ütött seb éktelenkedett. Csak annyit sikerült eddig megállapítani, hogy a deszkákat egy Klein nevű tisztviselő rakatta ott egymásra, Stark eltűnésének napján.

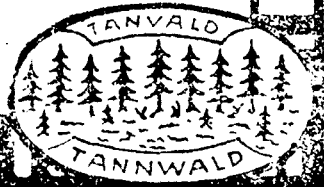
Tannwald egy életre szól!

Fehérneműt vásárolni bizalom dolga

azért tapasztalt háziasszonyok csak a 100 és óta bevált minőségű **tannwaldi** árut használják. Kinézése szép, kellemes a viseletben, emellett tartósabb bármelyiknél, mert **Tannwaldi fehérnemű egy életre szól!**

TANNWALD TANNWALD

SZABADALMAT

megszerez, értéke-it minden alkalommal

ARON & MOLNAR

szabadalmi iroda

Budapest, VIII., Rakóczi-ut 15.

Anghelescu sötét szelleme ítéletet mondott az aradi katolikus gimnázium fölött

A nyilvánossági jog kérdésében kedvezőtlen döntés történt — Alaptalan vádak folytán hozták meg az ítéletet — Csak az ősszel akarták kérni a gimnázium nyilvánossági jogát — Az igazságért II. Károly királyhoz folyamodik Arad magyarsága

Fischer Aladár és Schill József dr. nyilatkozata

ARAD, szeptember 20. Arad magyar társadalmára nézve rendkívül szomorú hír érkezett ma Bucurestiből. A hír, a maga lakonikus rövidségébe így szól:

— Az aradi katolikus gimnázium nyilvánossági jogának kérdésében a Consiliul Permanent kedvezőtlen döntést hozott. A határozatot Pteancu szövegezte meg és Calianu vezérigazgató írta alá.

Ennyi az egész, nem több. Ez a pár sor fejezi be azt az emberfeletti harcot, amelyet Arad magyarsága évek óta folytat, a rosszakarat, az elvakultság és a tudatlanság ellen. Elintézték tehát azt a közel évtizedes kálváriát, amelyet a magyarság járt, hogy megmentse magának ezt az elsőrendűen fontos kulturális örökséget.

Pteancu vezérfelügyelő ur, az Anghelescu-féle sötét szellem ittelejtett lovagja, elérte azt, amit akart, amiért eszendők hosszú sora óta harcolt: a katolikus gimnázium nyilvánossági jogának visszautasítását. A vezérfelügyelő volt az, aki elejétől-végig vezette a hadjáratot a határszéli magyarság eme kulturintézménye ellen. Ő volt az, aki a jelentések egész tömegét szerkesztette a gimnázium, ennek növendékei és tanári kara ellen. Mindegyikben ott szerepelt az unalmassá váló refrén: A katolikus gimnázium növendékei körülbelül tíz évvel ezelőtt irredenta egyesületet alakítottak. Azt mindig elfelejtette a vezérfelügyelő ur hozzáfűzni, hogy a hadbíró-

ság az összes vádlottakat felmentette. Pteancu, a magyarság iskoláinak Haynau-ja elvégezte munkáját és

Calianu vezérigazgató nyugodt lélekkel aláírta ezt a halálos ítéletnek szánt végzést.

Arad magyarságát mélyen megdöbentette a hír, mindenütt elkeseredéssel vették tudomásul, hogy a bucaresti-i Consiliul Permanent még mindig az Anghelescu-szellem uralkodik. Az Aradi Közlöny munkatársa a hír vétele után felkereste Fischer Aladárt, a katolikus gimnázium igazgatóját, ki a következőket mondotta:

— A hír a legnagyobb mértékben meglepett. Főképpen azért, mert nem tudom, milyen alapon hozta a Consiliul Permanent ezt a döntést, amikor az idén nem is kértük a nyilvánossági jogot és csak az év őszén akartuk azt megtenni. Fogalmam sincs arról, mi történt Bucurestiben. Az aradi katolikus gimnázium ettől függetlenül

az ősz folyamán be fogja nyújtani kérvényét a nyilvánossági jog megadására

és abban az esetben, ha visszautasításra találunk, nincs más hátra, mint küldöttségileg felkeresni **Őfelsége II. Károly királyt, aki jóakarója a magyarságnak** és az uralkodótól kérni, lépjen közbe az érdekeinkben.

Hasonló felfogásban nyilatkozott dr. Schill József nyugalmazott alispán, az aradi katolikus egyházközség világi elnöke.

— A harcot a Consiliul Permanent döntése dacára sem adjuk fel, s folytatjuk mindaddig, amíg eredményt nem érünk el. Ez nem politikai, hanem kulturális kérdés, nem engedhetjük meg,

hogy politikát csináljanak belőle. Éppen két héttel ezelőtt jártam ebben a kérdésben Marsieu lustin dr. prefektusnál, aki

a legnagyobb, legbecsületesebb jóindulattal viseltetik ügyünk iránt.

Meg vagyok győződve arról, hogy nem rajta mulott, hogy eddig nem kapta meg a gimnázium a nyilvánossági jogot.

— A mostani döntés után nem marad más hátra, mint az, hogy küldöttséget vezessünk **Őfelsége Károly király** elé, feltárujuk előtte nagy sérelmünket és tőle kérünk orvoslást. Erős a hitünk, s az a meggyőződésünk, hogy az uralkodó jósága, bölcsessége és humánus godnolkodása révén elérjük célunkat és

gimnáziumunk visszakapja nyilvánossági jogát, amelyet erőszakolt és mondvacsi-nált ürüggyel vettek el tőle.

Az egyházközség vezetősége legközelebbi foglalkozik a kérdéssel és felkéri Parecz Béla dr. képviselőt a király elé induló küldöttség vezetésére.

Eddig a nyilatkozatok. Ami Marsieu lustin dr. prefektus jóakarátat illeti, az teljesen bizonyosra vehető. Néhány napja annak, hogy a prefektus az Aradi Közlöny munkatársa előtt kifejezte ama reményét, hogy a még ebben az évben sikerül visszakapni a katolikus gimnázium nyilvánossági jogát. A döntést Marsieu dr. bizonyára éppen olyan meglepetéssel és megdöbbenéssel fogadta, mint az érdekelt magyarság és százszázalékosan biztosra vehető, hogy egy

újabb akció esetén Arad magyarsága támogatásra talál Aradmegye prefektusában.

A sajnálatos döntéstől lesújtva ugyan, de újra élő erővel készül Arad magyarsága az újabb akcióra. A legvégsőkéig megy el a magyarság, hogy megmentse kulturájának egyik végyaráját és habár a kulisszák mögött erősen folyik az intrika, nem szűnt meg még a remény arra, hogy végre sikerül legyőzni az Anghelescu-féle sötét szellemet és az aradi katolikus gimnázium hosszú, fájdalmas kálvária után visszaserzi nyilvánossági jogát.

Béreljen KERPEL könyvtárában.

Legújabb eredeti párisi köpeny, kosztüm, délutáni és estélyi ruhamodelljeim megérkeztek.

Szíves látogatását kéri: **KEMÉNYNE GABOR SARI** női divatterme, BUDAPEST, V., SAS-UCCA 27.

Cukorbetegnek diabétikus
Gyomorbetegnek diszidikus konyha
Hízó és soványító kurákat szolgáló diéták
Tolerancia megállapítás beutakozással,
szigorú orvosi felügyelet mellett. Mérsékelt pensio —
viszonylati díjazással.

TAKACS PENSIO Budapest, Váci-ucca 7
Interurban telefon 876—09.

KRAUSZ FANNY női divatterme
Budapest, IV., Váci-uca 11/b.

tisztelettel értesíti a nagyérdemű előkelő hölgyközönséget, hogy *párizsi modelljei, kosztümök, köpenyek, délutáni és estei tollakkal* dúsz választékban megérkeztek, amelyek megtekintésére van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyeket meghívni.

Az aradi magyar orvosok átadták az orvos-

kamara három vezetőhelyét román kollégáiknak
Az igazságos elosztás szerint a magyar orvosoknak elnöki és két vezetőségi tisztség járt volna — Lemondottak jogaikról, mert nem akartak nemzetiség kérdést bevinni az orvosi kamara életébe

A két magyar vezetőségi tag: dr. Roth Marcell és dr. Borsos Béla

ARAD, szeptember 20. Holnap délelőtt tíz órakor történi meg az aradi orvoskamara alakuló ülése a megyeháza nagytermében. Az utolsó huszonnégy óra izgalmasan folyt le. A román és magyar orvosok között behatóan folytak a tárgyalások, hogy megakadályozzák, miszerint a holnapi gyűlésen nemzetiségi ellentétek merüljenek fel. A román orvosok ragaszkodtak ahhoz, hogy az öttagú végrehajtóbizottságból az elnök és két tag román legyen, viszont a magyarok mindenáron el akarták érni a számarányuknak megfelelő, igazságos elosztást, amely azt jelentette volna, hogy az elnök és még két vezetőségi tag magyar legyen.

Igy állott a helyzet ma délutánig, amikor a magyar orvosok újból ülést tartottak, hogy véglegesen megállapodjanak abban, mi történjen holnap. Az órákon át tartó megbeszélés folyamán az a vélemény alakult ki, hogy a magyar orvosok igazságuk tudata dacára is,

mutassanak engedékenységet ebben a kérdésben és adják át román kollégáiknak a három helyet, nehogy az a vád érhesse őket, hogy az orvosok között nemzetiségi ellentéteket igyekeznek szítani. Ennek a véleménynek ellenpártja is volt, azonban hosszas vita után ez a párt győzött és véglegesen megállapodtak abban, hogy megelégszenek a két vezetőségi hellyel. A két helyre mindjárt megejtették a jelölést, amely szerint a magyar orvosok az aradi orvoskamara vezetőségébe dr. Roth Marcell és dr. Borsos Béla orvosokat delegálják.

A román orvosok körében is folytak a tanácskozások. Itt megejtették a három helyre a jelölést és eszerint a román orvosok részéről a kamarában dr. Vicas Gyula, dr. Moldovan János és dr. Bentia Enea a jelöltek. Elnökjelölt dr. Vicas Gyula. A történetek után előreláthatólag a holnapi alakuló ülés csendesen, minden izgalomtól mentesen folyik le.

„Nem érzem a nyolcvan esztendő

öregséget,“ mondja Frint Lajos, az erdélyi lutheránusok fehér haju püspöke — Ötvenöt év az Ur szolgálatában — Frissen, fiatalos erővel tovább dolgozik egyháza jövőjéért — Fellebben az emlékezés fátyola...

A vasárnapi jubileumi ünnepek előtt

A diszes ebédlőben, ahol csak kis szabad hely van: virág. Rózsa: piros, fehér, sárga. A szobában illatfelhő uszik. Ritka alkalom szimbolizálni lehetnek ezek a virágok. Valóban azok is.

Erdélyi ősz lutheránus püspökének: Frint Lajosnak nyolcvan esztendő születésnapját jelenti a virágrengeteg, meg az a távirathalmaz, amely a nevezetes dátumra érkezett.

Hívei küldték, tisztelői, szerte Erdélyből, országhatáron-túlról. Felköszöntik, meggratulálják, jó egészséget kívánnak neki. Ezt eddig megadta az Ur, hála Neki. Alig veszi észre a nyolcvan évét. Dolgozik, fiatalosan, fáradhatatlanul, mintha aradi hívei holnap a karcsu tornyu templomukban nem is nyolc évtizedes születésnapjának fenkölségét ünnepelnék meg.

Nemrégiben autón járta be Szatmárt és Kolozsvárt. És, ha hozzávesszük, hogy erdélyi utakon, akkor kellő igazolását lehet látni Frint Lajos kemény kijelentésének:

— Nem érzem a nyolcvanesztendő öregséget, az aggastyán-kort.

Nyolcvan év. Milyen egyszerűen mondhatja: „a 67-es kiegyezést már éber figyelemmel kísértem.“ Ötvenöt év az Ur szolgálatában és ha akárhányszor is születne, csak pap lenne. Az emberek rosszak, de a hit közelsége mindent megszépít. És öneki olyan magas kor adatott elérni, amelyben az aggastyánok bölcséletével másképp tud látni mindent. Okosabban, higgadtan, mélyebben.

Lexikonszerűen tekintve Frint Lajos pályafutását, ő az ötödik papja az aradi egyházközönségnek, de az első püspöke Erdélynek. Helyesebben az első magyar püspöke. Az apja is itt lelkészkedett, később esperes lett. Ő az alatt Zimony alatt egy kis faluban volt adminisztrátor. Ismerték Aradon és megválasztása előtt már

egy évvel, megkaphata volna az aradi lelkészséget, de átengedte egyik kortársának. Ha akkor elfogadta volna a jelölést, most kerekén ötven esztendő aradi múlt sorakozna mögötte.

Ablakából éppen a templomra látni. A szürkületben oly fiatalos a sziluettje az evangelisták Istenházában. Ez a templom is Frint Lajos áldásos aradi működésének emlékét szolgálja, mint megannyi más hitéleti és jótékony lépés, amely Frint Lajos jótékony lelkéből fogant. A legmaradandóbb alkotása azonban a góthikus stílusú templom, amelynek felépítése arra az időre esik, amikor a boldog békeévekben a százezres gyűjtések még nem képeztek lehetetlenséget.

Az emlékezés fátyolán keresztül lassan rajzolódnak elő Frint Lajos emlékei a templom fölemeléséről, hisz azóta annyi minden történt a vérzivataros világban.

— A kilencszáz éves elején — kezdi — nagyon szűknek bizonyult az a kis imaház, amely a Tököli-téren állott. Fejlődött az egyházunk, de templomunk nem volt. Leghőbb vágyamnak tekintettem egy templom emelését. Gyűléseztünk, terveztünk, kalkuláltunk és a végén annyira voltunk, hogy telek után nézhettünk. A mostani templom helyén Római birtokos háza állott. 183 ezer koronáért megvásároltuk. Lebontattuk és egy budapesti műépítész tervei alapján megkezdtük az építkezést. 126 ezer koronát emésztett fel az építés, amelyet amortizációs kölcsönrel oldottunk meg. Négy évvel ezelőtt törlesztettük le az utolsó részletet. A Pilsen székelő Sárkány Sámuel bányakerületi püspök szentelte fel a diszes Istenházát, melyhez Wadowszky Gusztáv ajándékozta a szöszéket, Purgly János és Emil állították föl az oltárt, de a templom belső berendezéséhez erősen hozzájárult —

Nagy butorvásár Aradon.

Saját készítményű hálók, ebédők, uriszobák, állandóan nagy választékban. Gyári árak.

Leopold Bruckner

butorgyár, Arad, Str. Ioan Calvin 15.
Tulajdonos: **Özv. Vajna Adolfné**
Vasuton 45% fuvar kedvezmény.

érdekes — egy görög keleti szerb, a tragikus véget ért *Nikolits Döme* is.

— Akkor volt áldozatkésztség, pénz. Most szegények vagyunk. A háboru ágyut forrasztott a béke szavát széthintő harangjainkból. Nem tudtuk pótolni, de hiszen vannak sokkal komolyabb problémáink. Bucurestiben három ezer evangélikus él és még nincs egyházközönség. Magyar evangélikusok gyermekei nem járnak magyar iskolába. Magyar evangélikusok gyermekei nem tudnak magyarul. Itt kell tenni valamit és még hozzá nagyon sürgősen. Ha úgy sikerülne ez is, mint a templomépítés... Pedig kell, hogy sikerüljön. Tanítót küldünk le. Megszervezzük ott is a községünket és a perifériákról behozzuk a magyar szülők elsikkadó magyarságu gyermekeit a mi iskoláinkba...

Nyolcvan év... Hol itt a nyolcvan év? Fiatalos dac lángol ebből az aggastyánnak látszó ifju akaratu férfiből, aki még alkotni akar, emlékeztetést, nagyot...

Az ablakból a templom karcsu tornya ide látszik. Oly fiatalos a szürkületben a sziluettje. Akár Frint Lajos püspök lelke és tettereje.

A püspök nyolcvanadik születésnapja alkalmával a hívőknek ünnepi istentiszteletet *Materny Imre* nagyváradi esperes tart és ő mond ezután a nevezetes alkalomra kitérve prédikációt is, majd Frint Lajos áldást oszt a hívőknek. Ezután délben a Központi étteremben sokteritékü bankett lesz Frint Lajos tiszteletére.

Öngyilkos lett egy aradi tanító leánya Temesváron

TIMISOARA, szeptember 20. *Schrecker* Dezső kereskedelmi ügynök, Bem-uca 18. szám alatti lakos a hét elején üzleti túrára indult Erdély nagyobb városaiba és csak ma érkezett haza. A lakását zárva találta, de semmi különösét nem sejtett. A nála levő kulccsal kinyitotta a lakás ajtaját és az első szobában néhány sürgős üzleti levelet intézte el. Dél felé bement a szomszédos szobába, ahol megdöbbenő látvány tárult eléje, a padozaton felesége feküdt holtan, szederjes arccal, eltorzulva. Az esetről értesítették azonnal a rendőrséget. A hatóság kevés vártatva megjelent és alaposabb szemle után több levelet találtak az asztalon. Az egyik levelet *Schrecker* né férjének címezte. A hat oldalnyi terjedelmű levélben bámulatos pontossággal adott utasításokat férjének a tennivalókról. A levelek között az egyik *Udvardy Sándor* rendőrkomiszárius nevére szólt, aki az öngyilkos asszonynak jó ismerőse volt. Hamarosan megállapították azt is, hogy a szerencsétlen asszony veronállal mérgezte meg magát.

Az asszony napok előtt elbucszott szomszédaitól, hogy ő is elutazik. Valószínű tehát, hogy már napok előtt elkövette az öngyilkosságot és nem lehetetlen, hogy már a halál is két-három nap előtt bekövetkezett. Az öngyilkos asszonnyal megállapították, hogy aradi származású. *Schrecker* né leányneve *Antal Anhalzer* Ella, mindössze 36 éves volt. Apja nyugalmazott tanító Aradon. Érdekes, hogy a tanító nevelte fel *Schrecker* Dezsőt is, akinek korán elhunytak a szülei. Tizenkét esztendővel ezelőtt vette nőül nevelőapja leányát, aki vel boldog házasságot élt. *Anhalzer Ignác* fűrésztelepi igazgató, *Anhalzer József* aradi fa-kereskedő és özvegy *Schäffer Henrikné* aradi magánzó a legközelebbi rokonságban állnak vele.

S. Schillinger Baba tánciskolája megkezdődik f. hó 29-én, este 9 óra-kor az Iparos Otthonban.

Jókai, Masin Draga, Ferenc Ferdinánd és Hindenburg levelei egy aradi uriasszony gyűjteményében

„Öfensége nem érzi magát hivatottnak...”

Jókai Mór levele az aradi tizenhárom vértanu-szobor leleplezése alkalmával — Draga királyné tiszteletére koronát adományoz a lippai kórház céljaira

Harminc év történelme özvegy Schwarz Jánosné iratai között

ARAD, szeptember 20. Második látogatásom alkalmával már az ismerős mosolyával fogad özv. Schwarz Jánosné, akit újra felke-restem, hogy megmutassa kéziratgyűjteményének ritkaságait. Mert ez a gyűjtemény magában foglalja az elmúlt harminc év történelmét. A nagy emberek kéziratgyűjtőjének együtt kell futnia az idővel, kutatni nagy emberek magánéletében, tudni mindenről és mindenkiről.

Eppen erről beszél özv. Schwarz Jánosné: — Nem is hinné, milyen nehezen közelíthetők meg ezek az emberek. Csak hiúságukon keresztül foghatom meg őket s ők, az én hittelkedéseimre, mintegy uralkodói kegyben részesítenek, amikor egy-egy sor írást, esetleg fényképet küldenek. És mennyit kell böngészni, mennyit olvasni, hogy hozzájuk férközzön az ember. Ma például Galsworthynak akarok levelet írni. Ehez úgy kezdek hozzá, hogy *kívágok minden újságcikket, amelyet a nagy íróval kapcsolatosan legutóbb a külföldi lapokban olvastam és elküldöm neki*, így bizonyítva azt a különös érdeklődést, amellyel személye iránt viseltetem. Ennek aztán többnyire megvan a hatása. De vannak - nehezebb falatok is. Például Freudtól akarok levelet kapni. Tehát levelet írok neki, ugyancsak néhány cikk kíséretében, amelyben ismertetem a pszichoanalízisről vallott nézeteimet, hangsúlyozom, hogy milyen lelkes híve vagyok, stb. De ugyanezt kell tennem neves ellenfelével, Adler professzorral szemben is. És így végig a művészetek, az irodalom, a tudományok legkülönbözőbb ágain.

Hindenburg is írt levelet

És megmutatja a modern nagyságok leveleit. *Leopoldine Konstantin*, a nagy bécsi művésznő, *Herczeg Géza* magyar író felesége, *Karin Michaelis* írónő, a feminizmus világhírű propagátora, *Wolfgang Burghauser* karmester, a nemrégien lezajlott gráci ünnepi játékok főrendezője, prof. *Klenau* karmester, a bécsi Koncertverein elnöke, *Németh Mária*, a világhírű magyar énekesnő, herceg *Louis Broghia*, a fizikai Nobel-díj múlt évi nyertese, *Stresemann* volt német külügyminiszter, *Henry Ford*, prof. *Adler*, prof. *Freud*, *Siegfried Wagner*, *Hindenburg* tábornagy, német köztársasági elnök, *Maurice Dekobra* és még tengernyi világnagyság levelei, aláírásai, fényképei.

— Ezek az irások — mondja özv. Schwarz-né — csak akkor válnak tulajdonképpen érték-

ké, ha elmúlik fölöttük is vagy harminc esztendő. Gyűjteményem legértékesebb darabjai természetesen a nagy európai dinasztiák levelei, amelyeket már látott, de még nem olvastott végig. Nézzé például azt a levelet, amit *Ferenc Ferdinánd* volt trónörökös udvartartásától kaptam.

A volt trónörökös udvartartásának sértetlen, hatalmas pecsétjével ellátott borítékot vesz elő, melyen mélynyomással a következő felirat látható:

„Obersthofmeisteramt Seiner K. u. K. Hoheit des Durchlauchtigsten Erzherzogs Franz Ferdinand von Österreich Este.”

A levél karakterisztikus férfiírással íródott és magyar fordításban a következőképpen hangzik:

„Ő császári és királyi Fensége, Ferenc Ferdinánd főherceg nem érzi magát indítatva az Ön által levélben beküldött 100

Jókai Mór levele Salacz Gyula aradi polgármesterhez

A lippai kórházakcióval összefüggő leveleken kívül nagy azoknak a kéziratoknak a száma, amelyeket a legkülönbözőbb utakon szerzett meg. Özv. Schwarz Jánosné mindenkivel összeköttetést tartott fenn, akitől régi kéziratokat kaphatott. Így jutott egy hiteles *Jókai levél birtokába is, amelynek érdekessége az, hogy éppen Aradra írta, Salacz Gyula akkori polgármesternek, a 13 vértanu szobrának felavatási ünnepségeivel kapcsolatban.* Jókai levele a következőképpen hangzik:

Nagyságos Polgármester Ur! A véletlen tévedése miatt, csak ma jutott kezemhez Nagyságodnak folyó hó 6-án kelt nagybecsű levele.

En, mielőtt a fölöttébb megtisztelő megbízatást kaptam volna, saját lelkem ösztönzésére megírtam az aradi hősök emléksobránál elmondandó költeményt, amit ezennel van szerencsém Nagyságodnak megküldeni. Arra kérem nagyságodat, hogy az ezen óda elszavalásával megbízandó szónokon kívül ezt másnak (különösen hírlapnak) átadni ne méltóztassék. Legmélyebb hazafiu szeretettel maradok Nagyságodnak igaz híve és szolgálja

Budapest, 1899. szept. 13.

dr. Jókai Mór.

Az aradi tizenhárom vértanu szobrát már lebontották, már el is vitték Aradról. És most olvassuk Jókai Mór levelét, amelyhez

sorsjegyet a lippai kórház felépítés alapjára átvenni, miért is azokat visszázzuk. Bécs, 1900., október 20. Gróf Nostitz tábornagyszernagy, főudvarmester.

Két-három helyesírási hiba...

A Habsburg-család több főhercege nem tartotta szükségesnek a levélre válaszolni és azt felbontatlanul küldték vissza. Ilyenképpen is az értékes udvari pecsétnek egész légiója gyűlt össze özv. Schwarz Jánosné gyűjteményében De ezeknél is érdekesebb a külföldi udvarokból érkezett levelek gyűjteménye. Ime a szerb királyi udvar levele, amelynek érdekessége az, hogy *Draga* szerb királynőnek a levél megválaszolásával megbízott udvarhölgye sajnálta az udvari papirt, egyszerű levélpapíron ír és *levelében egy-két helyesírási hibát is elkövet.* Azonkívül néhány tintafolt is látszik a levélen, de a legérdekesebb talán az, hogy a levélíró elfelejtette aláírni a levelet. Ime:

Frau Gunda Schwarz Lippai.

Ihre Majestet hat Brief und Loose erhalten, und sendet den Betrag von 10 Kronen. Im Auftrage Ihrer Majestet. Belgrad, am 10—XII. 1900.

(Aláírás hiányzik.)

(Magyar fordításban: Öfensége vette a levelet és a sorsjegyeket és küldi a 10 korona összeget. Öfensége megbízásából Belgrad, 1900. XII. 20.)

annakidején a vértanuk szobrának ünnepi ódáját melékelte.

Igy elevenedik meg a történelem özv. Schwarz Jánosné gyűjteményében.

Történelmi gyűjtemény, mint pedagógiai segédeszköz.

De van még egy érdekes csoportja ennek a gyűjteménynek. A gyűjtőszervezőjét foglalkozásához idomítva özv. Schwarz-né, német nyelven tanulni akaró tanítványait történelmi képek segítségével oktatja. Egy kis dobozban, amelyhez hasonlítok a háború alatt *Leopoldine Metternich Sándor hercegasszony* tömegével árusított személyesen a bécsi kávéházakban a *Vörös Kereszt* javára, érdekes fénykép-gyűjteményt látunk. *Ferenc József élete* látható abban a gyűjteményben. Látjuk a nagy császárt csecsemőkorától, egészen a temetésig.

— Tanítványaim ezeken a képeken keresztül tanulnak németül. Ot év óta a legnagyobb sikerrel alkalmazom ezt a módszert. A tanítványaimat nagyon érdeklik ezek a dolgok és így érdeklődésüknél fogva, könnyen sajátítják el a nyelvet.

Özv. Schwarz Jánosné eredeti asszony. Módszerével, gyűjteményével, mindenféleképpen.

Barzilay István.

Az aradi mozik mai műsora

Fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor:

CENTRAL: Greta Garbo egyik legszenzációsabb hangosfilmje: A CSÓK. A férfifőszerepben Conrad Nagel. Az előadások megkezdésekor az ajtók bezáratnak.

SELECT: Utoljára. TÖRVÉNYEN KIVÜL. Hatalmas Wild-West dráma Tom Mixel a főszerepben.

ELITE: Új műsor. SENKI GYERMEKEI. Dráma a Habsburg-ház történetéből. Főszereplők: Xenia Desni, Olga Tschechova és Wilhelm Diegelmann.

GRADISTE: Új műsor. WERDERBEN RÜGYEZNEK A FÁK. Rendkívül szellemes vígjáték. Főszerepekben Viola Garden, Evi Eva, Fritz Schultz és Teddy Bül.

GAI: 5, 7 és 9 órakor. TITOKZATOS KASTÉLY. Nagyszabású kalandordráma, főszerepben Harry Piel.

Fél 12 órai matiné műsora.

CENTRAL: A GOLFAXI DIÁKOK. SELECT: WERDERBEN RÜGYEZNEK A FÁK.

ELITE: TITOKZATOS KASTÉLY. Harry Piel.

ISMÉTT ITT AZ ALKALOM!

Mindenki, aki váratlanul gazdag szeretne lenni, rendeljen még ma **13 MAGYAR OSZTÁLYSORSJEGYET** 84.000 sorsjegy, 42.000 nyeremény. — Minden második sorsjegy nyer! Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000 pengő = cca 15.000.000 Lej.

JUTALOM ÉS NYEREMÉNYEK:	300.000 pengő = cca 9.000.000 Lej
	200.000 pengő = cca 6.000.000 Lej
	100.000 pengő = cca 3.000.000 Lej
	50.000 pengő = cca 1.500.000 Lej
	40.000 pengő = cca 1.200.000 Lej

stb. stb. összesen több közel 8 millió pengő = cca 240 millió lej közepéssé. **A húzások október 17-én kezdődnek.**

A sorsjegyek hivatalos ára osztályonként: **Egész: 24 pengő** **Fél: 12 pengő** **Negyed 6 pengő**

Az összes rendeléseket pontosan és figyelmesen elintézi:

Lányi és Társa

bank és váltóüzlet, a magyar osztálysorsjáték főárusítója **Budapest, IV., Apponyi-tér 3. (Klotild-palota).** hol múlt évben is 100.000 pengőt = 3.000.000 Lejt fizettek ki 4 üzletfeltek, múlt hónapban pedig 40.000 pengőt és 15.000 pengőt nyertek. **Figyelem!** Legelőszérűbb, ha mindenki levélben rendel és a pénzt nemzetközi postautalványon, vagy bank útján küldi be. Minden húzás után hivatalos nyereményjegyzéket okvetlen küldünk.

Dr. MONAY FERENC ARADON Nemrégiben órákat töltött a pápa mellett — A Szentatya betegségéről szóló hírek tévedésből repültek világra — Az erdélyi Minorita-rend autonómiája — Erdekes beszélgetés a pápáról és az autonómia kérdéséről

Az ebédután finom csendje lágyan simul a Minorita-palota paplakásainak folyosóira. Szinte bántó visszhangja a vendégszoba ajtaján elhangzott kopogtatásnak. Lakója maga siet az ajtóhoz és készséggel tárja fel:

— Tessék...

Jóságos tekintettel, derűs mosollyal áll az ajtószárnny mellett — dr. Monay Ferenc. Ő a Minoriták kedves vendége, ha ugyan nem tévedés a szó: vendég... Lehet dr. Monay Ferenc vendég Aradon? Amikor aradnak vallja magát ő is és amikor annyira Aradhoz kapcsolja a szép múlt. Rossz is a kifejezés, hogy dr. Monay vendégségbe jött — nem igaz: dr. Monay Ferenc hazajött Aradra, hogy szabadságának nagyrészt itt töltse a fölismert falak, a régi emberek között, ahova visszahuzza az emlék, az emlékezés.

Eszteendőként látogat el hozzánk, most az éjszaka röpitette haza a pesti gyors. Szemlőszemben ülök vele az áhítatot árasztó fogadószobában. Lenn most kezd zsörtölődni a délután, de ide föl a második emeletig nem hallatszik fel semmi, semmi...

Monay dr.-t nem kell kérdeznem eseményekről, érdekességekről. Beszél anélkül csendben, közvetlenül és aranykeretes szemüvege mögött szeméből a papi jószág tisztasága árad...

Generális asszisztens ur — próbálkoznék fölteni az első kérdést — talán valamit az... de ő finoman félbeszakít:

Dr. Monay beszél...

— Tudom, tudom... az erdélyi Minorita-rend autonómiájáról. Ugy-e arról? Igen, az Önök szempontjából ez most előtérben szereplő probléma és van is benne érdekesség, frissebb anyag is. De tartsunk csak sorrendet. A régi egységes Magyarországon a Minorita-rend önálló rendtartomány volt, az utódállamok egyes Minorita konventjei azonban csak ideiglenes vezetés alatt állottak és állanak ma is. Ennek megszüntetése természetesen régi vágya a rendházaknak. Több kérést is intéztek az érdekeltek a szentszékhez, hogy engedje meg az erdélyi és a régi magyarországi rendházak önállóságát. Az autonómia kérdése különösen Erdélyben aktuális, mert itt 8 konvent van, szemben a 3 csehszlovákiaival, amelyek beleolvadtak a csehszlovák provinciába s a jugoszláviaival, amely beolvadása miatt szintén nem követhet önállóságot.

A Szentszék azonban hosszú ideig nem reagált az erdélyiek kérésére, míg most azután a júniusi nagygyűlés idején beadott autonómiát célzó kérvényre július 31-én hozzájárulási határozatot hozott és az erre vonatkozó dekrétum augusztus 12-én meg is jelent a Vatikán hivatalos lapjában.

Ez a dekrétum megadta a jogot arra, hogy a rend önállóan válasszon magának rendfőnököt és előljárókat, akik 1918. óta csak kinevezés útján juthattak pozícióikhoz és nem választás révén. A dekrétumot én elküldtem, de a rendi nagygyűlésre

ezévből már nem kerülhet a sor.

Az iskolaév az akadályozója. A paplányok munkája már megkezdődött és nem szabadna most már esetleges áthelyezéseket eszközölni. Így a nagygyűlés összehívását egészen a tanév végéig kellett kitolnunk, ameddig lesz elég idő is az előkészítő munkára. A jelen helyzet szerint erre a nagygyűlésre ismét eljövök Aradra, mert az elnöki tisztségen én töltöm be.

Rá kell hagyni továbbra is dr. Monay Ferencre az interjúadást. Érti a dolgát. Érdekeségeket hozott tarsolyában:

A pápa egészséges

— Azt hiszem érdeklő Önöket a Szentatya állapota, hiszen az utóbbi időben annyi riasztó

hír kelt szárnyra a világsajtóban felőle. A komolyan hangoztatott forrásokból származó híreket egy csapásra megcáfolhatom.

A pápa egészséges és a betegsége — ami a háznagyi hivatal egy könnyelmű közléséből származik, nem is igaz.

Tavaly a vakációban ugyanis rengetegen zárandokoltak Rómába és mindenki pápai kihallgatásért protekciózott. Oly nagy volt a látogatók száma, hogy a Szentatya komolyan kifáradt és beszüntette az audienciákat. Nosza erre megrohanták a háznagyi hivatalt, hogy mi lehet az oka ennek. Az egyik háznagy, csak hogy elfogadható indokot adjon, azt jelentette ki, hogy Összentsége beteg. Több sem kellett a tudósítóknak. Színes tudósításaik szárai röppentek szét a világban, a pápa súlyos betegségéről.

— A hirre halomszámra érkeztek német-angol-amerikai specialisták ajánlközásai, akik felajánlották szolgálataikat, hogy csak parancsoljon velük a Szentatya és ők készséggel sietnek meggyógyítására. A nemrégiben Rómában lezajlott nemzetközi orvoskongresszus alkalmával foszlatta csak szét a betegség híreit. Amidőn ugyanis a résztvevő tudós orvosprofesszorok pápai áldásra jelentkeztek, a Szentatya mosolyogva mondotta, hogy bizony neki semmi baja sincs és bár nagyon szereti az orvosokat, tanácsaikat egyhamar nem óhajtja igénybe venni.

Öt óra a pápa mellett

— Hogy mennyire jó erőben van a pápa — folytatta — arról egészen közelről sajátmagam meggyőződtem nem is olyan régen: a legutóbbi kettős szentté avatáson. Amikor a Szent Péter-templomban megjelent, szokás szerint két bíboros, két püspök és négy pap fogadta az egyház minden rangja képviselőit.

A négy pap egyike én voltam, mellette álltam az öt órán át tartó, kánikulai időben lefolyt szertartáson és láthattam, hogy a Szentatya súlyos ornátusában fáradhatatlanul és életteljesen végezte a ceremóniákat.

Színesen beszélt dr. Monay Ferenc. Látszott, hogy szívesen szolgált az elmondottakkal cikktémául.

— Azt hiszem, meg van velem elégedve — szólott és felállt.

Odament az ablakhoz és lenézett a korzó életére, végigcirógatta tekintetével a házakat, az aprónak látszó alakokat. Valahogy hangulatosnak tetszett a csend, amibe oly kenetteljesen kondukt bele a Minorita-templom harangja. Mintha itt az ember közelebb lenne az Uristenhez...

(—6)

Egy katona halálos tragédiája

TIMISOARA, szeptember 20. A schimbások a napokban katonai gyakorlatra vonultak be és egyik részüket a gyakorlótéren helyezték el, mert a kaszárnya kicsinynek bizonyult befogadásukra. Az elmúlt éjszaka tizenkét óra tájban az egyik lövészkitöltő kötelékét és galopban rohant végig a szabadban fekvő katonák tetein keresztül. László György 23 éves óteleki schimbás felemelte a fejét, hogy megnézzé, honnan jön a nagy zaj. Ebben a pillanatban érkezett oda a megvadult ló, mely patájával legázolta a szerencsétlen embert, akinek fejét a hatalmas rugás teljesen szétzúzta. Lászlót még életben szállították be a katonai kórházba, ahol azonnal megoperálták. Segíteni azonban már nem lehetett rajta, anélkül, hogy visszanyerte volna eszméjét, reggelre meghalt.

Szörmebundák legjobbak és legolcsóbbak HOFFER PONGRÁC képesített szücsmesternél

BUDAPEST, IV. kerület, Eskü-ut 6. szám. (Klotild-palota). Erdélybe szállított számos bundáim igazolják megbízhatóságomat. ☉ Ugyeljünk a címre.

A Franciaországból kiutasított sajtókirály Budapestre jön

Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy Hearstot, az amerikai sajtókirályt a francia kormány egy rendeletére kiutasították Franciaországból, mert annak idején közölte lapjában az angol-francia titkos szerződés szövegét. Ujabb verzió szerint Hearstot azért utasították ki francia területéről, mert a helyszínen akarta tanulmányozni a békeszerződéseket. Hearst visszatért Amerikába, azonban szándéka újból Európába jönni, mely alkalommal Budapestre is ellátogat, ahol tanulmányozni fogja a békeszerződések következtében beállott helyzetet.

Megcáfolják az olasz — francia megegyezés híreit

Ismét súlyos ellentétek merültek fel az alapvető kérdésekben a flottaeszerelés ügyében

GENF, szeptember 20. Tegnap az angol és amerikai lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy az olasz és francia kormányok között a flottaeszerelés kérdésében teljes megegyezés jött létre. Francia részről ezt a hírt a leghatározottabban megcáfolják. Tény az, hogy Genfben tovább folytatták a flottaeszerelésre vonatkozó tárgyalásokat, a tárgyalások azonban még nincsenek olyan kedvező mederben, hogy számszerű megállapításokról szó lehetne. Sőt ellenkezőleg, még az alapvető kérdésekben is igen súlyos ellentétek állanak fenn. Így, elsősorban a két állam közötti flottaparitás matematikai értelmezése tekintetében nem tudnak megegyezni. A francia delegáció tovább folytatja a tárgyalásokat, amelyekhez nem fűz tulságos optimizmust, de nincs ok a helyzet pesszimiztikus megítélésére sem. Remélik, hogy néhány héten belül megtalálják azt az alapot, amelynek segítségével lehetséges lesz az ellentétek áthidalása.

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia is korainak tartja az olasz-francia megegyezésről szóló híreket. A lap megállapítja, hogy a tárgyalások még igen messze vannak a befejezéstől. Teljesen alaptalan tehát egyes lapoknak az a bejelentése, hogy a francia-olasz flottaegyezményt még a Népszövetség mostani ülészaka alatt nyilvánosságra hozzák.

VAGYONÁT

számos ember egy kis kockázatnak és elhatározásnak köszönheti. Erre most nyílik alkalom, az új (25-ik) m. kir. osztályosrajtók által, mely már

október 17. és 20-án kezdődik.

Már egyetlen sorsjeggyel nyerhető szerencsés esztiben

500.000 pengő (15 millió lej).
és minden második sorsjegy nyer!

42.000 nyeremény és csak 84.000 sorsjegy.
Nyeremények **7.722.000** pengő
összege (232 millió lej).
Az első osztályú sorsjegyek hivatalos árai:

Egész 24 pengő fél 12 pengő

negyed 6 pengő

Megrendelést küldje a szerencsés

GORZÓ és TÁRSA

Bankházhoz Budapest IV., Petőfi Sándor-u 9-11
mely azt gyorsan, pontosan és diszkrétan teljesíti.
Alapított 1898.

Eredeti párisi modelljeim

köpenyek, estélyi ruhák stb. nagy választékban megérkeztek, melyek megtekintésére felhívom nő. vevőim sajtósa figyelmét

EHRENFEST IRMA

Budapest, IV., Prokászka Ottokár (Papnövelde)-utca 8., földemelet, 1. e. jón: Aut. 835. 04.

Kisebbségi állampolgár közhivatal élén

Érdekes miniszteri rendelet érkezett Aradra — A népjóléti hivatal élére kisebbségi is kerüljön — Október 1-én megnyílik a népjóléti akadémia Bucarestben

ARAD, szeptember 20. Kisebbségi szempontból igen érdekes rendelkezés érkezett ma az egészségügyi minisztériumtól az aradi városi főorvosi hivatalhoz. A rendeletnek különleges fontosságot kölcsönöz az a körülmény, hogy most történik hivatalos helyről először gondoskodás az irányban, hogy

egy állami hivatal élére kisebbségi is kerüljön.

Az új egészségügyi törvény egyik szakaszában előírja, hogy külön népjóléti hivatalok létesítendők a városokban, amelyeknek élére egy, a népjóléti akadémián doktorátust nyert főnököt kell állítani. A törvény eme utasítását megelégedéssel fogadták mindenütt, miután tudott dolog volt, hogy ilyen akadémia Romániában nem létezik. A rejtélyre most világosságot derít a miniszteri rendelet, amely közli, hogy október 1-én megnyílik Bucarestben a népjóléti akadémia. A tanfolyam, amelyen csak érettségivel rendelkező nők vehetnek részt, három évig tart. Az iskola mellett internátus is működik, ahol teljes ellátás havi 3500 lejbe kerül.

A minisztérium felkéri a várost, hogy ez évben legalább két növendéket küldjön ki, akik

közül

az egyik kisebbségi legyen, miután a városban nagy számban élnek kisebbségek.

Ha szükséges, úgy a város adjon a jelentkezőknek tanulmányi segélyt is, aminek ellenében arra kötelezheti az illetőt, hogy az akadémia elvégzése után megfelelő időn keresztül a várost fogja munkájával szolgálni. Cucu Vazul dr. városi főorvos hétfőn mutatja be Lutai Cornél dr. polgármesternek a miniszteri rendeletét és megbeszélést folytat a polgármesterrel, milyen formában hívják fel jelentkezésre az érettségizett nőket, akik megfelelő tehetséget éreznek magukban arra, hogy ezt a nehéz hivatást vállalják.

BUNDÁT BUDAPESTEN

Fóka ...	295	Lagolesóbban készít:
Csikó ...	300	Rosenfeld
Pézsmahas	435	képesített szűcsmester
Pézsmaahát	535	IX., Rákay-uca 14
Perzsaláb	780	Kerje képes árjegyzéket!
Perzsa...	1.600	
Árak pengőben.		

Temetkezési vállalatot, zálogházat és szikvizgyárat létesít a jövő évben Arad

Érdekes számok a város 1931 évi költségvetéséből — Járásbíróóság épül — Félmillió lej az üzemek felügyelő bizottságának

Harm-nckilenc millióval nagyobb a város jövő évi költségvetése mint az idejé

Egy város életének legfontosabb tényezője a költségvetés, mert az mutatja meg milyen újításokra készültek el a város vezetői a legközelebbi jövőben. Évközben hiába vetődnek fel a legjobb ötletek, a legérdekesebb gondolatok, azoknak kivitele elé mindig áthidalhatatlan akadályok merülnek fel: nem szerepelnek a költségvetésben. Ezért kell különös gondot fordítani a városi költségvetésre, amelynek számoszlopában az 1931 Aradja bontakozik ki.

Előtte fekszik Aradváros 1931 évi költségvetésének tervezete, amely csak kedden kerül letárgyalásra a város permanens bizottsága előtt. A hatalmas anyagra való tekintettel, ezúttal csak az érdekes számadatokat sorolom fel, a költségvetés kritikáját pedig jövő lapszámunkban kezdem meg. Mert meg kell állapítani, hogy a jövőévi költségvetés üdvös dolgokat tartalmaz, de szerepelnek benne olyan tételek is, amelyek mellett nem lehet szó nélkül elhaladni.

A költségvetés áttekintésekor elsősorban egy tényt kell megállapítani; a végösszeg sokkal magasabb, mint az idejé,

mert 1930 évi 140 millió lejjel szemben a jövő évre közel 179 millió lej szerepel.

A körülbelül 40 millió lejes emelkedés egyrészt a jövő évre tervezett új városi vállalatok alapításának költségei, másrészt a tisztviselők lényegesen felemelt fizetése okozta. Körülbelül 16 millió lejt tesz ki a jövő évben a tisztviselők fizetése, améhez még hozzájárul a város és tisztviselői között folyó per miatt felvett 6 és félmillió lej.

Nézzük meg, milyen bevételeket irányoz elő a város 1931-re. Az üzlethelyiségek bére után kivetett városi illeték 7 és félmillió lejjel szerepel. A vágóhid bevételei 1 millió 800000 lejjel, a cégtáblailetek 700000 lejjel, piaci helypénzek 5 millió 400000 lejjel, az állatvásárok után szedett illeték 1 millió 600000 lejjel szerepel. A bérbeadott földek jövedelmére a város 809882 lejt, a városi üzletek és lakások bérére 2 millió 218207 lejt, míg a színház bérének 400000 lejt irányzott elő. Követve címén 1 millió lejt, a város területére behozott áruk értéke után kivetett vámból 6 millió 200000 lejt, hidvámból 3 millió lejt akar inkasszálni a város. Az állam 6 és félmillió lejjel járul hozzá a város terheinek fedezéséhez.

A városi üzemek bevétele is elég magas összeget ér el. A vízművek 12 millió 534038 lejt, a gázgyár 9 millió 922289 lejt, a jéggyár 1 millió 345340 lejt, a városi mozik 19 millió 300000 lejt, az autbuszüzem 27 millió 985930 lejt, a Neptun-strand 1 millió 705600 lejt vesz be 1931-ben. A gyermekkórház bevétele mindössze 1 millió 400000 lejt tesz ki, míg a tüdőszanatórium már 3 millió 800000 lejt bevételt mutat ki. Valahol a bevételi rovat végén szerepel két meglehetősen magas összeg, körülbelül 16 millió lej értékben, amely az 1927 és 1929 évi nyereségeket tartalmazza. Sajnos ez az összeg csak papíron van meg, miután teljesen a moratóriumot kapott Victoria bankban fekszik.

És most következnek a kiadások: Ezek között — mint előbb említettük — a legnagyobb tétellel a városi tisztviselők szerepel-

Szörmekülönlegességek

KICHLER, Budapest IV., Egyetem-tér 5. szám.

nek 16 millió 151400 lejjel.

A város két alpolgármestere összesen 336000 lej fizetést kap, míg a permanens bizottság honoráriumra 300000 lejt tesz ki.

A városi nyugdíjasok 3 millió 200000 lejjel szerepelnek a költségvetésben.

Közüvilágítás címén másfélmillió lejt ad ki a város a jövő évben, míg a közutak fenntartása 900000 lejbe kerül. Aradváros egyike a legnagyobb adózóknak is, miután évenként 1 millió 100.000 lejt adót fizet. A városi épületek fenntartása 2 millió lejtbe kerül és ugyanannyit adnak ki a köztisztaság céljaira. Az aszfaltutak rendbentartása 2 millió 368000 lejbe kerül. A Holtmaros-csatorna befedezésére 1 millió lejt, egy új öntözőautó vásárlására 1 millió 200000 lejt, seprőautó vásárlására 1 millió lejt és egy mentőautó vásárlására félmillió lejt irányzottak elő. A rendőrség fenntartása évenként 2 millió 400000 lejtbe kerül a városnak.

Ezután következnek a jövő évben létesítendő új városi vállalatok, valamint a meglévők modernizálásának költségei.

Szikvizgyár létesítésére 700000 lejt, városi zálogház felállítására 400000 lejt és egy temetkezési vállalat felállítására 400000 lejt vettek fel.

A városnak tehát komoly szándéka a jövő évben a Lutai Cornél dr. polgármester munkaprogramjában szereplő új vállalatok létesítése.

Ezeket kívül 600000 lejt vett fel a város egy új járásbíróóság építésére, hogy végre kialakíttassa a bíróságot a városházáról. A vasut melletti üzletház felépítésére 470000 lejt irányzott elő.

A munkanélküliekről is történik gondoskodás. Népkonyha céljára 1 millió lejt irányzott elő a város. A felsőtemető rendezését körülbelül 1 millió lejjel akarják eszközölni, míg a Marospart kiszépitésére és új parkok létesítésére 200000 lejt vettek fel. Még egy érdekes számot találunk a költségvetésben: A commercializáló városi üzemek felügyelő-bizottsága 500000 lejes tantsímmel szerepel.

Ezek a költségvetés érdekesebb számadatai. Mindez azonban nem tekinthető véglegesnek, mert két fórumnak kell még letárgyalnia a költségvetést. A jövő hét keddjén a permanens bizottság, október 10-én pedig a városi tanács veszi sorba az egyes pontokat és állapítja meg, mit tart üdvösnek a városra nézve.

Marosi RudoK

Egy jó tanács

a mai nehéz időben!

VEGYEN OSZTÁLYSORSJEGEET

az október 17-én kezdődő új magyar XXV. osztálysorsjátékra.

Levélben érkező rendeléseket azonnal elintézzük. A sorsjegyeket kívánsága szerint letétben itt is hagyhatjuk és ez esetben csak a számmal ellátott letétjegyet kapja meg, vagy pedig osztályonként elküldjük. ☐ Fennakadás nélküli biztos, pontos, diszkrét kiszolgálás. ☐ Betét befizetés és nyremény kifizetés nemzetközi postautóval, vagy bankátutalással.

!! Hív. betétárak: 1/1 24, 1/2 12, 1/4 6 Pengő. !!

GLORIA

☐ Ker. r. t. osztálysorsjáték főarúsítója. ☐ BUEAPEST, VI., Andrássy-ut 14. sz.

DÉNES SALON

couture

Oszi-Téli modell kollekeiójának bemutatása

1930. szeptember 15-től.

Budapest, Sas-uca 12., 1.

H I R E K

Erényöv

A bécsi szexuálkiallitáson. Barna selyemből volt, zímzésekkel tarkítva és úgy nézett ki, mint a cowboyok öve. Fegyverek és töltények helyett egy lakat csüngött rajta, amelynek a kulcsa ott volt az erényöv mellett. A lakat kulcsát, miként az egykoru feljegyzések írják, a férfi magánál hordta. Nála volt tehát a helyzet kulcsa. Míg ő távol volt asszonyától, nem nyúlhatott hozzá senki, mert ha visszajövet a lakatot nyitva találta, kétségtelesen megállapíthatta a házasságtörést és ilyenkor jaj volt az asszonynak. Az erényövet 250 évvel ezelőtt használták utóljára. Azóta kiment a divatból, mert nem felelt meg többé céljainak. Ma a legpatentirozottabb erényöv sem védi meg az asszony hírségét, ha nem akar hü lenni. És különben is, a technika mai fejlődése mellett külön gyárak alakulnának, amelyek erényövek lakatainak gyors és biztos felnyitására alkalmas kulcsokat gyártanának és a legkomplikáltabb erényöv sem bírna ellenállni a villamos hegesztő szerszámoknak és az önműködő erényövnitogató patent készüléknek. Azóta lett mind — gyakoribb a házasságtörés. És ebben a férfi a hibás. Ha nem fejlesztette volna olyan magasra a technikát, ma is erényövet akasztathatna az asszonyra arra az időre, amíg Temesváron elvégzi üzleti ügyeit. De így! Az erényöv kiállítás tárgya lett, amire csodálkozva bámulnak: hogyan, az erényöv eltűnt és a hütlenség mégis megmaradt?!

— Készül az állampolgársági törvény revíziója. Bucurestiből jelentik: A napokban elkészültek az igazságügyminiszter új törvényjavaslatai, amelynek legfőbb részét: az állampolgársági törvény revíziója, az igazságügyminisztérium reorganizációja, a bankkereskedelem szabályozása és az uzsora elleni törvény.

— Szilárdan áll a kormány. Bucurestiből jelenik: A sajtó megállapítja, hogy az elmúlt hetekben a kormány válságos helyzetéről elterjedt hírek nem feleltek meg a valóságnak. A nemzeti-parasztpárti kormány a király teljes bizalmát bírja. Maniu miniszterelnök lemondása csak politikai ellenfeleinek óhaja és minden alapot nélkülöz. A parlament feloszlásáról szó sincs és most már a kormány további munkaprogramjáról kezdenek beszélni.

Fehérneműk

Mariora Fischer

Str. Brătianu 2. (Minorita-palota)
Női és férfi fehérneműk, v. m. ágygarnitúrák készítését hozott anyagból is vállalom.

— Tüntetések a trieszti kivégzések miatt. Pozsonyból jelentik: Tegnap este a Triesztben kivégzett szlovének melletti demonstrációképpen a Tót Liga tüntetést rendezett. Először az olasz konzulátus elé akartak vonulni, azonban a rendőrség kordona ezt megakadályozta. Ekkor a tüntetők a francia konzulátus elé mentek, ahol Franciaországot éltették, majd a magyar konzulátust kersték fel és itt hangos püjölésbe kezdtek. A rendőrség pszlatta a tüntetőket.

— Haza kell hozatni Gyóni Géza hamvait. Budapestről jelentik: A Petőfi Társaság már régebben tervbe vette, hogy hazahozatja Gyóni Géza, a hírneves költő hamvait. A szovjet azonban nem bocsátkozok tárgyalásokba a diplomáciai viszony felvétele nélkül. Kiewből az a hír érkezett, hogy a szovjet elrendelte a temetők feladását. A krasztójewszkai temetőt, ahol a költő hamvaira rataláltak, a minden évben kiáradó Jenisej hamarosan elmossa s ezen okok miatt mielőbb jó lenne Gyóni Géza hamvait hazai földbe áthelyezni.

— A Pataki gimnasztikai és mozgásművészeti iskolában továbbképző művészi táncanfolyam kezdődik haladottaknak október 1-én. Kiképzés a legmagasabb fokig. Jelentkezés a Piata Luptei (Szent Péter téri) iskola tornatermében.

— Elutasított kérelem egy benzinkút felállítására. Muntean Victor aradi lakos kérvényt nyújtott be a város vezetőségéhez, kérve, hogy adjon ki számára koncessziót benzinkút felállítására. A benzinkutat a liget mellett akarja felállítani. A város permanens-bizottsága ma foglalkozott az ügyvel és elutasította a kérelmet.

— Esküvő. Fischmann Irén és Sáfárán Sándor Budapesten házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

IGAZI SZÉPSÉG! TISZTA ARCBŐR!

csakis az eredeti

KARPATI BENZOE CRÉME

használatát által érhető el. Minden arcbőrnek megfelelően, száraz és zsíros minőségben mindenütt kapható.

Csakis a leplombált és a KARPATI névvel ellátott doboz a valódi!

— Súlyos vád egy bucuresti-i katonai ügyész ellen. Bucurestiből jelentik: Érdekes feljelentés érkezett a napokban a pénzügyminisztériumba. A feljelentő egy Niculescu nevű mérnök, aki azzal vádolja Carapancea ezredes, katonai ügyészt, hogy egy alkalommal, amikor ő, Niculescu, kénkedés vétségével volt vádolva, az sógora útján olyértelmű ajánlatot tett neki, hogyha házáat Carapancea nevére iratja, az a vádat elejti ellene és kieszközli azt is, hogy a Niculescu ellen indított vizsgálat megszűnjön. Niculescu, 5 évi börtöntől tartva, ennek az ajánlatnak eleget is tett és Carapancea katonai ügyész be is költözött az ő házába. A vizsgálat az érdekes ügyben most folyik.

Menyasszonyi kelegyék

finom kivitel — olcsó árak

Ruttkay & Botye

cégnél

Arad, megyeháza szemben.

— Megkötött a város a színház szerződését. A város vezetősége ma intézkedett aziránt, hogy szeptember 23-ikára hívják össze a város színházi bizottságát a Szendrey Mihállyal kötendő szerződés tárgyalása ügyében.

— A város felemeli a tudószanatórium és gyermekórház ápolási díjait. A város vezetősége az új költségvetés kapcsán elhatározta, hogy mérsékeltlen felemeli a városi tudószanatórium ápolási díjait, hogy az idén mutatkozó kétmillió deficitet csökkentse. A harmadosztályu betegek 75 lej helyett 100 lejt, a másodosztályuak 150 lej helyett 200 lejt fognak fizetni. A deficit ezzel sem szűnik meg, csupán csökken. Ugyanekkor kikerekítik a gyermekórház díjait is. Itt az emelés csekély, a harmadosztályu beteg 48 lej helyett 50 lejt, a másodosztályu 96 lej helyett 100 lejt fizet naponta. A gyermekórháznál a deficit egymillió lejt tesz ki.

Gyermekkoszik részletre is.

Gyermekkoszi üzem,

Bul. Reg. Ferd. 38.

— Vihar a La Manche-csatorna felett. Londonból jelentik: A La Manche-csatorna felett az éjszaka óriási vihar tombolt, amelynek óránkénti sebessége 96 kilométer volt. A hajók sietve menekültek a kikötőbe. A nyílt vizen levő hajók sűrűn adtak le segítségkérő jelzéseket. Három haláshajó elsüllyedt, de legénységét sikerült megmenteni.

— Egy majomtörzs támadása egy autó ellen. Algirból jelentik: Tizi-Mkoulal hegységben egy majomtörzs megtámadott egy arra haladó autóbilét, s köveket hajigáltak a kocsi. Az autó egyik hennszülött utasa meghalt, mire a kocsivezető sebes iramban száguldott el, de így is a többi utasok közül is néhányan súlyosabb sérüléseket szenvedtek.

Saját készítményű és antik

Perzsaszőnyegek

Dr. Groszman Alfrédné

szővműhelyében Arad, Str. M. Nicora 17. (Petőfi-u.)
Keleti szőnyegek szakkereskedésének javítása.

— Meghalt egy híres moziszínész. Hollywoodból jelentik: Milton Sils, a népszerű karakterszínész 46-ik életévében, szívszélhűdés következtében meghalt.

— Magyarországon összeírják a hadifogságból vissza nem térteket. Budapestről jelentik: A belügyminisztérium elhatározta, hogy a világháborúból hadifogságból vissza nem tért férfiakat összeírja és ez ügyben a törvényhatóságok első tisztviselőinek körrendeletet küldött.

ORTNER

cipőszalonja és orthopéd
cipészete Aradon
v. Salac-uca 5. sz. alatt

— Lakást ajándékoztak Vass József édeanyjának. Budapestről jelentik: A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy a vagyontalanul elhunyt dr. Vass József édeanyja és nővére részére a miniszter Kinizsi-uccai állami házában lévő lakását életfogytiglanig díjmentesen átengedik.

— Nyolc halálos ítélet Moszkvában. Moszkvából jelentik: A mai napon befejezte a törvényszék az ellenforradalmárok ügyének tárgyalását. Nyolc embert halálra ítélték s a deportáltak száma 438. Az ítélet nagy feltűnést keltett.

NÓGRÁDI-PENZIO

Tulajdonos: Nógrádi Mária.
Budapest, VIII., Rákóczi-tér 2.,
II. emelet, Telefon: József 448-29.
Szolid családias otthon. Elegánsan berendezett szobák. Mérsékelt árak, elsőrangú ellátás. Bejáró étkezők részére is.

— Tüzoltósági jubileum Pankotán. A pankotai önkéntes tűzoltóegyesület folyó hó 28-án tölti be fennállásának 50-ik évfordulóját, amely alkalomból nagyszabású ünnepélyt rendez. A kora reggeli órákban tűzoltó zenekar járja be az uccákat, majd szerenádét ad a zászlóanyának. Dél előtt 9 órakor a piac-téren felállított sátorban istentiszteletet tartanak, mely után minden pankotai hitfelekezetenek lelkésze megáldja a zászlót. Dél előtt 11 órakor a község háza gyűléstermében jubileumi közgyűlés lesz, melyet 12 órakor a Dáciában bankett követ. Délután 3—5-ig folynak le a tűzoltósági versenyek, melyek díjazására értékes tárgyakat szereztek be. A régi szokásoktól eltekintenek s nem tartanak sablonos és semmi élvezetet nem nyújtó iskolaszereletet, hanem kizárólag támadási és védelmi feladatokat oldanak meg. Este 6—8 óráig tényleg szó-rahoztatja a közönséget, 9 órakor pedig a Dácia összes helyiségében bálát tartanak.

NÉMET és FRANCIA OKTATÁS

Str. Untrei 1. (Fábián Gábor-ucca).

— Letartóztatott szőlőtulajok. Az elmúlt éjszaka Goldschmidt Sándor szőlőtulajdonos birtokán letartóztatta a rendőrség Németh Ferenc, Schneider János, Németh Péter, Mohácsi János és Gátányi János napszamosokat, akik bevallották, hogy ők dézsmáltak már hosszabb idő óta a gajt szőlőket.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, belizgalmat, gyomorégést, oldalszurást, mellszorulást és szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József“ keserűvizet. Gyomor- és belszakorvosok bizonyítják, hogy a „Ferenc József“ viz remek természetalkotta hashajtó. A „Ferenc József“ keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A budapesti amerikai követ-ségen nem tudnak az ötmillió dolláros örökségről

Pénteki számunkban jelentettük, hogy a Gyömrői Máttyás Béla tanár feleségét, született Sebes Máriát váratlan szerencse érte. Chicagóban élt rokona, a 114 esztendőes Sebes Pál meg halt és öt millió dollár örökséget hagyott reá. A budapesti amerikai követségen most hivatalosan közölték, hogy az örökség hírérol ott még mi sem tudnak.

— **Autókatasztrófia.** Budapestről jelentik: Alsógöd és Dumakeszi között ma halálos autószerencsétlenség történt. Egy Vácra Budapestre menő autóbilt Fenyves Lajos 41 éves utazó az utszelen levő oszlopnak vezetett. Ő maga súlyosan megsebesült, a bentülő Kommer Erzsébet 28 éves tisztviselő nő kórházba szállítása közben kisenvedett.

— **Ki kell váltani az adókönyveket.** Az első adókerület ezúton hívja fel a hatáskörébe tartozó adófizetőket, hogy haladéktalanul váltsák ki az adókönyvecskéket, különben mulasztásuk jelentős bírság alá esik.

— **Érdekes statisztika a csődökről.** Bucarestből jelentik: A napokban készült el a bucuresti-i statisztikai hivatal az 1927-es 1928-as csődök összeállításával. Eszerint az 1927. év 2966 csődjével szemben, a csődök száma 1928-ban 4243-ra szökött, ami 42.91 százalékos emelkedést jelent. A legtöbb csőddel a régi királyság szerepel, 77,5 százalékkal, míg Erdély 18,5, Besszarábia 3,5 és Bucovina 0,5 százalékkal vesz részt a statisztikában. Az összpápassziva az 1927-es 106.427.821 leiel szemben 1928-ban 195.797.272 leire — tehát mintegy 83 százalékkal — emelkedett.

— **Gazdasági kapcsolataink fejlesztése Jugoszláviával.** A Kereskedelmi és Iparkamara közli: A belgrádi kereskedelmi miniszterium külkereskedelmi osztálya (Office du commerce exterieur) készsseggel ad felvilágositást a hozzáfordulóknak a jugoszláv—román kereskedelmi összeköttetések fejlesztését célzó mindennemű ügyben.

— **Ujabb száz sebesült Bombayban.** Bombayból jelentik: A tartományi tanácsokba való választásoknál a rendőrség belelőtt a tömegbe, amely fenyegető magatartást tanusított a rendőri készsseg ellen. A rendőrgolyók mintegy száz tüntetőt sebesítettek meg, 350 önkéntest, akik járőrszolgálatot teljesítettek, letartóztattak.

— **Családi tragédia Bucarestben.** Bucarestből jelentik: Ma reggel a Str. Vasile Gergel 31. sz. alatt holtan találták Draganciu 55 éves kereskedőt és feleségét. A kereskedő rájött arra, hogy 47 éves felesége megcsalja, félt, hogy ebbe beleőrül és ezért először feleségével, majd önmagával végzett.

— **Kanada teljesen megtiltja a bevándorlást.** Newyorkból jelentik: Tekintettel a súlyos gazdasági helyzetre, amelybe Kanada került és különös tekintettel az ennek nyomán járó nagy munkanélküliségre, a kanadai parlament most tárgyalja azt a törvényjavaslatot, amely szerint a Kanadába való bevándorlás mindenki számára tilos. Kivételt csak azok az államok képeznek, amelyek a kanadai kormánnyal külön konvenciót kötnek a bevándorlás kérdésében.

A KERESKEDŐ VEREJTÉKES ARCCAL olvassa este a pénztárlapot. De nem a melegtől, hanem a gondoktól verejtékes az arca: miből fog fizetési kötelezettségének eleget tenni? Ha felkeresi kiadóhivatalunkat, nagyon értékes tanácsot adunk Önnek: hogyan emelheti forgalmát. Már egy hét múlva megkapja az első kellemes meglepetést: emelkedik a napi bevétel.

Fizetünk Lei 500.—

egy régi használt (petroleum, spliritusz, benzín, karbid stb.) lámpáért cserében az általunk most kiadott 50,000 Aladdin lámpa valamelyikének beszerzésénél.

Az Aladdin lámpák teljesen automatikusak. Levegőpréselés (pumpálás) és előmelegítés nélkül működnek. - 94% levegővel és 6% petroleumgázzal 80 gyertyaerősségű hófehér izzó fényt árasztanak. Zajtalan, szagtalan, korommentes. Egyszerű kezelés. Szép és elegáns. Tűzbiztos és robbanásmentes. Öt évi gyári szavatosságot vállalunk.

Régi lámpáért —
uj lámpa
Rossz lámpáért —
jó lámpa

Ismeretelést az „Aladdin Talizmánnal“ ingyen és bérmentve küld az erdélyi és bánáti vezérképviselőt

Román Aladdin Kereskedelmi r.-t.

Timisoara,
Str. General Foch 31.

7. számú lámpabeváltó osztálya.

— **Külföldi vasúti szerencsétlenség két halottal.** Bucarestből jelentik: Basarabeanca és Zloti állomások között különös vasúti szerencsétlenség történt. Egy tehervonat, amely lejtős pályán jött lefelé, kettészakadt. A mozdonyvezető észrevette, hogy baj történt, fékezni kezdett, mire a hátrább szabadon maradt vonatrészt belészaladt a vonat elülső részébe. Több kocsi összetört, két fékező meghalt.

— **Ne csüggedjünk, ha az idők még olyan rosszszak!** Egy szerencse-sorsjegyet csodát művel és számúzi az összes gondokat az egész életre. Prospectus és megrendelőlap ingyen, postalap pontos címmel elegendő. Fritz Dörge bank, Wien, I/c, Kärtner-Strasse 43—49.

— **A Kolozsvári Mentőegyesület sorsjátéka.** Tekintettel arra, hogy a Kolozsvári Mentőegyesület kényszerítő körülmények következtében jelenlegi székházából el kell, hogy távozzon, államiilag engedélyezett nagyobb készpénz sorsjátékot rendez, hogy új székházát felépíthesse. A sorsolási tervezet szerint 3,450.000 lei készpénzgyermény, közötté 1 millió leies főnyeremény kerül kisorsolásra. A rendezőség élén dr. Tataru Coriolan egyetemi nyilvános rendes tanár áll, a sorsolás pénzügyi részét pedig az „Albina“ Bank irányítja, ami maga is elég garancia a sorsolás nyugodt és rendes lebonyolítására. A sorsjegyek ára darabonként 100 lei és Aradon is több helyen kapható.

— **Az aradi nyugdíjas egyesület hivatalos közleményel.** Felhívjuk Tompa Antal, Anghel Gheorghe, Sava Glogoviceanu és özv. Fazekas Mária CFR nyugdíjasokat, valamint Fabian Gizella ACSEV nyugdíjast, hogy szeptember havi nyugdíjukat a CFR igazgatóság központi pénztáránál haladék nélkül legkésőbb folyó hó 22-én délig okvetlen vegyék fel. Egyben felhívjuk az eskiút utólag tett nyugdíjas tagtársainkat, kiknek kiadásai tárgyában panaszuik van, hogy jelentsék be irodánkban, kiknek kezeihez és mennyit fizettek be. Manciu A. nyug. árvaszéki ülnök urat tisztelettel felkérjük, hogy ígérétehez mérten f. hó 21-én, vasárnap d. e. 10 órára sziveskedjen irodánkban megjelenni. Az elnökség.

— **Értesítés.** Az aradi fiu-, leány-felsőkereskedelmi iskolát és női tantolyamot végzetek szövetsége október hó második felében tartja alakuló gyűlését. Egy szűkebb bizottság megállapította az alapszabályokat, melyek szerint az évi tagsági díj 36 lej, mely havi 3 lej részletben is fizethető. Lesznek még alapító és pártolótagok. A szövetségben való részvétel levelezőlapon dr. Somogyi Gyula ny. igazgatónál jelenthető be. (Strada Eminescu 21—23.)

— **Ma 11 órakor tisztújító közgyűlés az AKE-ban,**

**BUDAPESTEN
BUNDÁT, SZŐRMÉT**
legszebbet, legjobbát, legolcsóbban
SCHWARCZ BÉLA
kép. szücsmeister szőrmeszalonjában
VII. Erzsébet-körut 12. I. em. (New-York
palotával szemben) **VASÁROLHAT.**

— **Templomszentelés a Mossóczy-telepen.**
A Mossóczy-telep újonnan épült róm. kath. templomának e hó 21-én, vasárnap lesz az ünnepélyes felszentelése, Pacha Ágoston dr. püspök ur személyes részvételével. Az első mise reggel 9 órakor kezdődik, melyre ezúttal is meghívja a közönséget a róm. kath. hitközség.

— **Dr. Boros Ernő fog- és szájorvos** rendelését újból megkezdte. Str. Consistoriului (Batthyány-ucca) 13.

— **Köztudomásu,** hogy Lányi és Társa bankház sokmillió lej nyeresémet fizetett ki eddig ügyfeleinek osztálysorsjegyekre. Nemrég 3.000.000 lejt nyertek e szerencsés bankháznál. Valószínű, hogy most is kedvezni fog e nagyszerű bankház üzletfeleinek a szerencse! Az október 17-én kezdődő sorsjátékra a sorsjegykészlet kevés, miért is ajánljuk t. olvasóinknak, hogy még ma küldjék el rendeléseiket Lányi és Társa bankházának, Budapest, Apponyi-tér 3. (Klotild-palota). Fizetés csak a sorsjegy vétele után. Próbá szerencse!

— **A Deutsche Rundfunk legújabb száma** ismét szenzációs tartalommal jelent meg. A szokásos művészi kivitelű illusztrációkon kívül főbb közleményei a rádióvilágból, a tudományos és művészi élet legjavából meríti anyagát.

?? **Akar Ön jól rágni
Hianyosak a fogai
Szenved Ön fogfájásban** ??

Ha feljön Budapestre, forduljon a legnagyobb bizalommal 36 éve fennálló **FOGORVOSI** rendelémhez: VII. Rákóczi-ut 56., I. em. **Műfogak,** aranykoronák, aranyhidak, szájpótlás nélküli, ki nem vehető fogpótlások, a legjobb angol és amerikai anyagokból 12 éves jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett is. Foghúzás teljesen fájdalommentesen, érzéstelenítve. Fogtömések csak legelsőrangú anyagokból. Minden fogorvosi és fogtechnikai műveletet 3 napon belül elkészítettnek — megvárhatják. A legmérsékeltabb árszabás. Kívánatra árjegyzékkel szolgálhatok. Szaktanács, értekezés díjtalan. Külföldiek soronkívül fogadtatnak.

BUDAPEST

DENTIST

BARNA J.,

fogorvosi, fogászati rendelő.

Nem alakíthatók át a nyilvános házak garniszállókká

Az egészségügyi törvény végrehajtási utasítása Aradon

Ma megérkezett az aradi városi orvosi hivatalhoz az új egészségügyi törvény ama részének végrehajtási utasítása, amely a veneriás betegségek leküzdéséről szól. A végrehajtási utasítás véglegessé teszi a nyilvános házak bezárását, azzal a szigorú megszorítással, hogy az orvosi hivatalnak gondoskodnia kell arról, miszerint

ne alakulhassanak át a nyilvános házak garniszállókká, miután ez a törvény kijátszását célozná.

Sőt még butorozott szobák sem adhatók ki az ilyen épületekben. A szigorú intézkedés megállításja az aradi nyilvános házak tulajdonosainak ama szándékát, amelyről már írtunk s amely szerint garniszállókat akartak létesíteni házukból.

Egy másik rendelkezése a végrehajtási utasításnak az, hogy az uccára kikerülő prostitúáltak a város és a rendőrség együttes ellenőrzése alá kerülnek. A két hatóság állapítja meg, hogy a prostitúáltak mely uccában és milyen időponttól kezdve járhatnak, nehogy működésük közérkölcös szempontjából kifogás alá essen.

SPORT KÖZLÖNY

Aradváros atlétikai bajnokságai

Fritz Sándor súlydobó rekorderünk két évi szünet után megjelenik a startnál

ARAD, szeptember 20. Néhány év előtt még vezető atlétikai életünk az utóbbi időben hanyatlásnak indult. Azonban mindig akadnak lelkes sportemberek, akik a legszebb sportágak mellett kitarítottak és így sikerült a már teljesen stagnáló atlétikánkba új vérkeringést vinni. Eddig Aradváros bajnoki atlétikai versenyén csak aradi atléták vehettek részt „Aradváros bajnoka” címért, most azonban az aradi atlétikai kerület meghívta az ország összes neves atlétáit, hogy résztvegyenek a város bajnokságáért rendezett küzdelemben. Az idegen városbeliek honorálták is az aradi meghívást, mert a régi idők emlékéül, még mindig valóságos kitüntetés jelent az aradi bajnoki cím és csaknem mind elküldötték nevezésüket a versenyre. Így az összes temesvári és nagyvárad, valamint több lugosi, brassói, kolozsvári, marosvásárhelyi és bucuresti-i atlétát fogunk a startnál látni.

Természetesen az aradi atléták teljes számban föl fognak vonulni, hogy az idegenekkel szemben megvédjék a régi hegemóniát. A verseny egyik kiemelkedő eseménye lesz világhírű súlydobó rekorderünk **Fritz Sándor** részvétele a versenyen, aki mint ismeretes, két évig teljesen visszavonult az atlétikától, de a közelmúltban résztvett egy temesvári versenyen és ott minden tréning nélkül pompás eredménnyel győzött. Azóta állandóan trenirozott, úgy hogy a mai Török Gábor-uccai versenyen nagy eredményt várhatunk tőle.

A versennyel egybekötve vasárnap Kinizsi — AMTE futballmérkőzés lesz, amely meglevenítése lesz a hajdani legnagyobb összecsapásoknak.

O Újabb magyar győzelmek az osztrák-magyar teniszmérkőzésen. Budapestről jelentik: A Magyarország—Ausztria nemzetközi teniszmérkőzésen ma a magyar színek két újabb győzelemmel végeztek és így 4:1 arányban vezetnek Ausztria ellen. A mai mérkőzések során Takáts—Bánó-pár megverte a Háberl—Gross-duót elkeseredett küzdelem után 6:2, 3:6, 5:7, 9:7, 6:2 arányban. A Kehrling—Gaborwitz-pár pedig a Matejka—Kinzel-duó ellen győzött 6:2, 8:6, 7:5-re.

Az emberi hiúság vámszedői

PÁRIS, szeptember 20. Minél nagyobb egy város és minél több idegen fordul meg benne, annál tágabb tere nyílik az ügyesen számító és ravaszul eljáró emberek pénzszerzésének. Egy ilyen rendkívül ravasz és pszichikai kiszámítású szélhámossgot lepleztek le az utóbbi napokban Párisban, mint utóbb kiderült — a szállótulajdonosok feljelentésére. A nagy pályaudvarok körül a nap minden órájában tanácstalanul áll száz-kétszáz idegen, akik azért jöttek a francia fővárosba, hogy megismerhessék nevezetességeit és a legtöbb gondot a szálló okozza nekik. Olcsón és jól szeretnének lakni, de főleg azt szeretnék, hogy tanubizonyosságát vigyék magukkal haza annak, hogy milyen nagyszerűen töltötték az időt és milyen finoman éltek, milyen előkelően laktak Párisban. Különösen ez az utóbbi, a lakás a fontos. Lehet, hogy valami olcsó, külvárosi kis garnihotelben szállnak meg, ámde a bulvárok valamelyik nagy, pompás szállójának „címkeje” mégis jól venne ki magát a bőröndjükön. És éppen ebben rejlik az imént említették szélhámosága. Aktatáskájukból elsőrangú hotelek címcéduláit felkinálják és eladják az idegeneknek. Aki talán ötódrangu szállóban lakott, annak utitáskáján, kofferjén mégis a Ritz, Carlton, Majestic, vagy más előkelő szálló cédulája pompázik. Hogy ezért is

„áldoznia” kell, az mellékes. Mogéri. Egy-egy jóra való hotel címkeje ötven, száz, kétszáz frankba kerül, attól függ, mennyire hű az illető idegen. A címke-üzérek pedig úgy jutnak hozzá, hogy összeköttetésben állanak a hotelszolgákkal, portásokkal, boyokkal, vagy esetleg valamelyik jószívű nyomdással. És hogy az „üzlet” milyen kitünően jövedelmez, hogy az emberek mennyire hűnek, arra a legjellemzőbb az egyik elfogott üzérnek a vallomása, aki saját bevallása szerint az egyes szezonokban naponta 150—200 címcédulát adott el. És ezek a napi százötven-kétszázak boldogan, ki-elégített húsággal utaztak haza — dicsekedni a Carlton, a Ritz vagy a Majestic pompás kényelmével és a nagyszerű kiszolgálásával.

A törvényszék elrendelte Bucur Victor szabadrábra helyezését,

de az ügyész indítványára továbbra is fogva-tartották

A temesvári ítélőtábla határozatára Bucur Victor vármegyei tisztviselő ellen az aradi ügyészség letartóztatási parancsot adott ki. Amint tegnapi lapszámunkban jelentettük, Bucur Victort a kurticsi csendőrség vezette elő és a vizsgálóbíró fogatosította a letartóztatást. Bucur a törvényszékhez felebbezett, amely ma fölül is bírálta a táblai utasításra hozott vizsgálóbírói végzést. A törvényszék ismét arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem lát olyan okot főnforogni, amely a megyei főtisztviselő fogvatartását szükségessé tenné. Az ügyész megfellebbezte a törvényszék határozatát, így végső fokon a temesvári ítélőtábla fog dönteni Bucur Victor sorsa felett.

AZ

UJSÁG

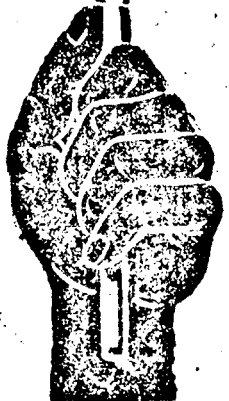
Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

Eredeti párisi modelljeim

köpenyek, estélyi ruhák stb. megérkeztek nagy választékban. O O Nagybecsű vevőim szives figyelmét ezek megtekintésére felhívom.

ROSENTHAL BELA BUDAPEST,

Vörösmarty-tér 3., I., 12. — Telefon: Aut. 830—86.

A román telepesek adóját a magyar parasztsággal akarja megfizettetni a kormány

A magyar parlamenti csoport intervenciója Maniu miniszterelnöknél

BUCURESTI, szeptember 20. A földművelésügyi minisztérium feltűnést keltő rendeletet adott ki, amely újabb bizonyosságát adja annak a politikának, amellyel a nemzeti-parasztpárti kormány a román parasztságot a magyar népvárára akarja jogokhoz és jövedelemhez juttatni. Az agrártörvénynek egyik szakasza ugyanis úgy intézkedik, hogy

magyarlakta községekben letelepített román parasztság három évig nem fizet állam-, megyei és közigazgatási adót.

A telepítés különösen Biharmegyében folyt nagy arányban, a határ mentén eddig szinmagyar falvakban. Ezek a községek a három év leteltével a román telepesekre is kivetették a községi adót, akik megfélembzték a községi tanács határozatát a megyéhez. Biharmegye állandó válaszmánya minden esetben visszautasította a felebbezést, arra az egyetlen lehetséges és törvényes álláspontra helyezkedve, hogy a községeknek kötelességük három év múlva a telepesekre is kivetni az adót. Több község telepesei a kormányzóság elé vitték a dolgot, amely rendeletileg utasította az illető községeket, hogy semmisítsék meg a költség-

vetést és a román telepesek megadóztatása nélkül csináljanak új költségvetést. Ez a rendelkezés nem jelent egyebet, mint hogy a kormányzóság a román telepesek adóterheit is a magyar kisebbségi lakosság vállára hárítja át, annak a lakosságnak a terhére, amelynek földjét sajátították ki, hogy a román telepeseknek adják.

Ez az igazságtalanság készítette az erdélyi magyar képviselőket arra, hogy küldöttségileg járjanak el Bucurestiben és iverkezzenek orvoslani a kisebbségi telepesek ezen súlyos sérelmét. Hegedűs Nándor képviselő és Gyárfás Elemér szenátor voltak a sérelmes kérdés szószólói Maniu előtt és részletesen kifejtették, hogy

ez az új rendelkezés merőben ellenkezik az alkotmány idevonatkozó szakaszával, mert annak értelmében jog szerint és ténylegesen minden polgára az országnak, legyen az akár kisebbségi, akár többségi, minden tekintetben, tehát az adózás kérdésében is, egyenlő elbánásban részesül. Maniu miniszterelnök ígéretet tett az ügy felülvizsgálására.

A főügyész indítványára a törvényszék ismét letartóztatta Rebreanu pénzügyi ellenőrt

Manu Sándor marosvásárhelyi adóellenőr

is az aradi ügyészség fogházába került —

A főügyész újabb terhelő adata alapján

förtént a letartóztatás — Megfélembzték az aradi törvényszék határozatát —

ARAD, szeptember 21. *Vulpe* Constantin aradi vezető ügyész — mint annakidején jelentettük — napokon keresztül Marosvásárhelyen tartózkodott, ahol a Marosgalonyai Erdőipar ügyében folytatott beható helyszíni vizsgálatot. E vizsgálat során újból kihallgatta *Rebreanu* Gyula pénzügyi ellenőrt és azonos rangban levő kartársát *Manu* Sándor pénzügyi ellenőrt. A két főtisztviselő ellen az a vád merült fel, hogy a Marosgalonyai Erdőipar már ismert adóügyét, mint függő ügyet kezelték és ennek ellenében a favállalat igazgatóságától 5 millió lejt kaptak. Az aradi főügyész vizsgálata kiterjedt több marosvásárhelyi pénzügyi ellenőrré is, ahol a kérdéses favállalat igazgatósága által zsírált váltókat foglalt le. *Vulpe* Constantin, amelynek alapján a két főtisztviselő nagy összegeket vett fel.

A helyszíni vizsgálat befejezése után a főügyész visszatért Aradra, ahol

ismételten indítványozta *Rebreanu* Gyula pénzügyi ellenőr letartóztatását

és hasonló indítvánnyal élt *Manu* Sándor pénzügyi ellenőrrel szemben is. A vizsgálóbíró áttanulmányozta a főügyész helyszíni vizsgálata során összehordott terhelő adatokat, azonban nem látott olyan okokat fennforogni, amelyek alapján végrehajtotta volna *Vulpe* Constantin főügyész indítványát. A vádhatóság a maga álláspontjának védelmében megfélembzte a vizsgálóbírói határozatot az aradi törvényszékhez, így került ismét arra a sor, hogy *Rebreanu* Gyula pénzügyi ellenőr és *Manu* Sándor ugyan-

csak a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóság főtisztviselője az aradi törvényszék elé kerültek.

Tízegy óra is lehetett már, amikor a törvényszék *Balacescu*-tanácsa tárgyalni kezdte *Rebreanu* Gyula és *Manu* Sándor ügyét. A vádhatóság részéről *Popoviciu* ügyész terjesztette a bíróság elé a helyszíni vizsgálat anyagát, amelynek végső konklúziója az volt, hogy a két főtisztviselőt előzetes letartóztatásba kell helyezni, miután a vádhatóság kezében levő bírságolási jegyzőkönyvek és a pénzügyi iratoknál talált váltók azt bizonyítják, hogy vesztegetés történt. *Dr. Pop* Sándor, *Rebreanu* védője éles logikával felépített beszédben cáfolta a vádhatóság érvelését, kifejtve, hogy

az ügyészség kezében levő bizonyítékok nem alkalmasak arra, hogy a két főtisztviselőt megfoszassák személyi szabadságától.

Izgalmas percek következtek ezután. A vád és védelem a maga álláspontjának igazolására újabb és újabb érveket sorakoztatott fel és a nagy elvi küzdelemnek *Balacescu* elnök vetett véget, aki a feleket távozásra szólította fel, hogy a bíróság határozhasson. Majd egy órát tartott a bírósági tanácskozás, míg végre 12 óra után néhány perccel *Adamovici* Dusan jegyző a tanácskozással kapcsolatban az érdekelteket, hogy meghallgassák a bírói határozatot. Ugy *Rebreanu*, mint *Manu* ellenőrök erősen bíztak abban, hogy a vizsgálóbírói határozatnak a törvényszék határozata nem mondhat ellent. De a megjelent érdekeltek legnagyobb meglepetésére nem az történt, mert a törvényszék oly értelmű határozatot hozott, hogy

a vádhatóság újabb adatai alapján letartóztatásba kell helyezni a két főtisztviselőt, miután súlyos indokok látszanak fennforogni arravatkozólag, hogy megvesztegetés történt.

Rebreanu Gyula pénzügyi ellenőr, aki mint ismeretes, egy ízben már vizsgálati foglya volt az aradi törvényszéknek, nagy izgalommal, halláspadtnál hallgatta végig a törvényszék határozatát s *Manu* Sándorral együtt a végső szót jogán csupán annyit tudott mondani, hogy a törvényszék határozatát megfélembzei a temesvári ítélőtáblához, ahol a fórumhoz, amely egy ízben *Rebreanu* Gyulát szabadlábra helyezte. Ugyancsak a Marosgalonyai Erdőipar ügyével kapcsolatban,

Kérem és ezren nyörnek érvele a népezerre
Fritz Dörge
 Wien 1/6, Kärntner Strasse 43-49
 banknál vásárolt sorsjegyek. Miért nem akar
 Ön is egyszer ezen szerencsések közé
 tartozni? Sorsjegyek: egész: 1200, fél: 600,
 negyed: 300 Lel. Nincs előfizetés. A sorsjegyek
 a sorsjegyek vételénél a házhoz küldetnek
 utalhatók át. Megrendelést csakúgy lehet tenni
 azonnal. A sorsjegyeket rohamosan apad.

Az első aradi ügyvédnek...

Amikor dr. Moldovan Stella kacagó, korzózó aradi diákleány volt

Néhány nappal ezelőtt egy elfogódtnak nem is nevezhető fiatal hölgy kopogtatott a törvényszék elnöki osztályának ajtaján. Férfias határozottsággal mutatkozott be a titkárnak:

— Dr. Moldovan Stella ügyvédő vagyok!

Az ügyvédkisasszony föllépése annyira frappáns volt, hogy a titkár ur, aki hivatásszerűen hozza szokott a legkülönbözőbb rendű és rangú vendégek fogadására, kissé zavarba jött és viszonzásul nem nevével, hanem a Nőnek kijáró udvarias mosollyal adózott *Moldovan Stella* ügyvédőnek.

Többen voltunk az előszobában, vártuk az ünnepélyes aktust, amikor az aradi ügyvédi kamarához tartozó első ügyvédő nem a férjének, hanem az állam törvényeinek, illetve az ügyvédi kötelesség mellett való buzgó kitarásnak esküszik örök hűséget.

Joggal szoríthatam volna kezét Önnek, dr. *Moldovan Stella* ügyvédő, joggal tolmácsolhatam volna egy város közvéleményének szerencsekívánatát, de nem tettem, talán azért nem, hogy a gondolatok purgatóriumában utóbb, így íráshoz tolmácsolni tudjam mindazt, amit a taláros urakon kívül, a talár és tóga nélküli közvélemény Önnek mondani szeretne.

Nagyon örvendetes és nagyon megható volt, kedves jó ügyvédkisasszony, amikor Ön remegő hangon, a hivatás szent elfogódottság hangján, hitére esküdt, hogy kitart a törvény paragrafusai közé ékelte személyi szabadság védelmében. El is hiszük, hogy legbensőbb, legszentebb, nőieségéhez legjobban illő makacs elszántsággal fogja védelmezni az arra szorulókat, női lélekkel fog filip-pikát zengeni a talárba hurkolódzó bírói emelvény felé. De sajnáljuk, drága jó ügyvédkisasszony, hogy az Alma Mater a száraz paragrafusokon kívül nem lehetett eléggé értelműbe, hogy ebben a nagy palotában — amit az „Igazsáért” jelszóval építettek — emberi sorsok tragédiája vagy komédiája, milyen szürke staffázsban bontakozik ki, mennyi könny, mennyi fájdalom, mennyi emberi kicsinyesség és mennyi emberi nagyvási hőbort vonaglik az egyes aktacsomókon.

Ezelőtt tizenöt esztendőre pergetem a filmet, amikor még mint gondtalan diákleány végigkacagta a korzót, józúen flörtölt azokkal, akik körülrajongták, mert bizony sokan voltak és vannak még ma is. Azóta sok minden megváltozott. A sóvár kamaszokból érett férfiak lettek, akik vonszolják kinosan, fogvicsoritva, az élet igáját, hengerelik maguk elől a nehézségeket, amelyek néha megmozdíthatatlan ólomsúlyként hatnak. De azért daldallal bírák az iramot: Hajrá! Előre!...

Ez a mi generációnk sorsa!

Ön ügyvédkisasszony lett, merészen ivelő irányt mutatott talán másoknak, akik az eszmét még csak leplezett, féltett gondolatban őrzik. Ön jó példával járt elő s amit a nagy nyilvánosság Öntől vár, az csupán annyi, hogy bátran s kitartóan maradjon meg nőiesen érző és gondolkodó emberbarátnak:

Az első aradi ügyvédőnek.

(Sár)

Október 1-én

új előfizetést nyitunk

az „Aradi Közlöny“-re

Kérjük azokat az előfizetőket, akiknek előfizetése lejárt, vagy hátralékban vannak, hogy sürgősen ujtsák meg előfizetésüket, illetve egyenlítsék ki tartozásukat, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

ROTSCHILD-SALON
 BUDAPEST, IV., Harisköz 2. szám.
 Párisi utamról visszatérve a legelőkelőbb couturők őszi és téli idény legszebb modelljeit bemutatom és pedig: kabátok, costumok, délutáni és estélyi ruhákban. ☉ Kérem szives látogatását.

„A vasutat is koncesszionálni kell“

mondotta Argetoianu — Harcok a liberális pártban — A válság csak Bratlanu Vintila visszavonulásával oldható meg

Bucurestiből jelentik: Argetoianu, aki most érkezett meg Berlinből, kijelentette, hogy a liberális párt válsága csak úgy oldható meg, ha Bratlanu Vintila véglegesen visszavonul. Elképzelhetetlennek tartja — mondotta — hogy részt vegyen a párt végrehajtó-bizottságának keddi ülésén. Argetoianu teljesen új gazdasági politikát hír-

det, így véleménye szerint nemcsak a postát, hanem a

vasutat is koncesszionálni kellene, mert ez az egyetlen módja a vasut reorganizálásának. A koncessziók ellen éles harcot hirdető liberálisok körében Argetoianu kijelentése nagy konsternációt keltett, annál is inkább, mert Argetoianu véleményét nem tudják semmibevenni.

A cár kincsei

Felbecsülhetetlen értékek a szovjet birtokában.

Hivatalos orosz részről közlések azoknak a drágaságoknak a jegyzékét, amelyek a szovjet birtokában vannak. A drágaságok legnagyobb része a régi cári udvarból származó műkincsek és uralkodói jelvények. Ezek a régi Oroszországban államtulajdonban voltak és a téli palotában őrizték őket, most pedig kiállításra kerültek az Eremitageban Leningrádban. A cár a műkincseket 1914-ben a háború kitörése után átszállította Moszkvába, ahol 1922-ig a kincstárban őrizték azokat. 1922. márciusban a drágaságokat tartalmazó ládákat fölnyitották és tartalmukat az állami kincsházából Moszkvába szállították megőrzés végett.

A drágaságok között mesés értékek vannak, amelyeket most három csoportba osztottak be. Az első csoportba tartozik az a 406 darab drágaság, amelyeknek nagy történelmi és műtörténelmi értékük van, a második csoportba vannak azok, amelyeknek kisebb a történelmi értékük, de jelentős a műtörténelmi becsük. A harmadik csoportba gyémántok, igazgyöngyök, láncok és más kincsek tartoznak, ezeknek azonban kisebb az értékük.

Fersmann tanár a moszkvai tudományos akadémia tagja, a volt cári ékszerek között hét darab olyan drágaságot talált, amelyeknek értéke pénzben egyenesen kifejezhetetlen. Ezek a következők:

1. Egy csodálatos smaragd kő a legtisztább sötétzöld színben, amihez hasonló darab nincs az egész világon. Ez a smaragd valószínűleg a középkorból, Amerika fölfedezésének idejéből származik. A kincset hosszú időn át Kolumbiában egy templomban őrizték. A portugálokkal való harcok idején Indiába csempészték. Azt nem sikerült eddig megállapítani, hogy milyen uton-módon került onnan a kincs a cárok birtokába.

2. Egy kék ceyloni zafír ugyancsak unikum, súlya 260 karát.

3. Egy olivzöld világos chryzolit.

4. Egy 400 karátos kristály, amelyet 1676-ban Saphirus orosz követ szerzett Pekingben.

5. Két és fél milliméter vastag és hét és fél négyzetcentiméter nagyságú csodálatos gyémánt, amely egy női karkötőbe van befoglalva. Valószínűleg ez is Indiából került Oroszországba. A drágakő nagysága és tisztasága páratlan az egész világon.

6. A világhírű Orlov-gyémánt, amelyet Golkondában, Indiában a 17. század elején találtak. Nyerssúlya 300 karát volt, azonban a csiszolás folytán súlya most 200 karátos. A gyémántot II. Katalin cárnő 1772-ben kapta ajándékba gróf Orlovtól.

7. Az ugyancsak világhírű „Sah“-gyémánt, amely Achmednaharban Burhan Nizan sah birtokában volt s 1651-ben Skan nagymogul

Az Orthodox Izs. Hitközség Elöljárósága felhívja az érdekelteket, hogy

Templomülés - jegyeiket

feltétlenül váltsák ki, mert az ünnepek alkalmával a jegy előmutatása nélkül a templomba senki be nem léphet.

birtokába került. 1829-ben a drágakő Krosev Mirza perzsa herceg utján került az orosz udvar birtokába.

A drágakövet most abból a szempontból is vizsgálják, hogy miként kerültek Oroszországba és főleg, hogy miként lehetne ezeket értékesíteni.

FORTUNA PENSIO

BUDAPEST, Belváros, Szervita-tér 5.

újonnan berendezve, megnyit. — Elegáns tiszta szobák, kényelmes családi otthon. — Elsőrendű ellátás. — Diétásoknak külön konyha.

A kolozsvári tábla Oprea és Arzenovici további fogvatartását rendelte el

KOLOZSVÁR, szeptember 20. A kolozsvári ítélőtábla vádtanácsa tegnap délre tüzte ki Oprea János, Arzenovici Gyula és Mérió Rezső szabadlábrahelyezési kérelmében a tárgyalást. Ismeretes, hogy a kolozsvári törvényszék mindhárom gyanúsított ügyében további harminc napra meghosszabbította a vizsgálati fogságot. A döntés ellen felebbeztek és szabadlábrahelyezésüket kérték. A vádtanács tárgyalása iránt nemcsak Temesvárott, hanem Kolozsvárott is nagy érdeklődés nyilvánult meg. A kolozsvári táblai vádtanács tegnap nem hozott döntést. A vádtanácsnak

A Református Nőegylet szüreti mulatsága

ARAD, szeptember 20. Az aradi református egyház a Református Nőegylet rendezésében szombaton este nagyszerű szüreti mulatságot tartott, amelyen a város és a vidék egész református társadalma megjelent. A volt Deák Ferenc-uccai „Vadember” vendéglőben csinos színpadot állított föl a rendezőség, amelyen a Mossóczy-telepi és a mikalakai műkedvelők kabarészámokkal szórakoztatták a szép számban megjelent közönséget. A református nőegylet tagjai, Dömötör Lászlóné elnöknő vezetése mellett járnak az asztalok között és szolgálják ki a rendezőség gazdag büfféjéből a közönséget. A nőegylet tagjai közül ott buzgólkodnak dr. Kálmán Ferencné, Pop Vilmosné, a Rozsnyay Nővérek, Turay Jánosné, Jüger Tivadarné, Bartha Miklósné, Földes Gyuláné, Boksa Gyuláné, Kis Jánosné, Vajda Olga, Máté Jánosné, Dömötör Ilona, Domokos Mária, Buday Ida, Hegedüs Józsefné, Csokán Ernőné, Borbély Gizzi, Szántay Béláné, Kovács Ödönné, Gööz Nővérek, Hoits Mihályné és özv. Sztankovitsné.

A mulatság műsorán a műkedvelői nivót meghaladó készséggel szerepeltek a környékbeli műkedvelők. A „Braun ki lesz csapva” című vígjátékot egyesek adták elő Balogh Jucika, Vér Bözsi, Boldor Béla és Bilicska József. Nagy sikert arattak a tehetséges Doroghy gyerekek, akik közül a legidősebb 7 éves és édesapjuk mandolinkísérete mellett modern kuplékat adtak elő. Nem kisebb sikert aratott a „Narancs” című parasztkomédia, amelyben Klefász Mancsi, Szegedi Irma, Csipa Józsefné, Köböl Gábor, Ujváry János, Bilicska József, Szegedi Sándor és Bacsó Lajos léptek fel. A „Gyógymód” című vígjátékban Bayer Antal, Rosenberg Mihály és B. Koszta Ilonka arattak sikert. Nagy tetszéssel fogadta a közönség Doroghy Bözsi és Draskovits Kálmán kupléit, nemkevesebb Doroghy Bözsi és Boros

CIROKOT minden meny-nyiségben vásárolók
ELEK GYÖRGY seprőgyár.
BUDAPEST, VI., Kartács-ucca 20-22.
Táviralcím: Elekbesen.
Budapest, telefon: 921-12.

Waldeck Mária grófnő és ifju dr. Schreiber Miklós ma esküdték örök hűséget

A fiatal férj ismert tagja volt Arad társadalmának

A tiszaroffi családi kápolnában érdekes aradi vonatkozású főúri esküvő zajlott le. Ma, szombaton esküdték örök hűséget Waldeck Mária grófnő, akinek családját szoros rokoni kötélek fűzik Magyarország kormányzójához, Horthy Miklóshoz. A vőlegény dr. Schreiber Miklós, a háború előtti Arad társadalmának egyik igen érdemes és rokonszenves tagja. dr. Palmay Lajos volt aradi közjegyző sógora. A kitünő megjelenésű dr. Schreiber Miklós egy főúri estélyen ismerkedett meg menyasszonyával. Schreiber Miklós ekkor még jogi tanulmányait folytatta. A nagyszerű kvalitásokkal rendelkező fiatal ember ma már békési közjegyző és igen előkelő szerepet játszik Békés társadalmi életében. Az előkelő esküvőn a mai Magyarország több patinás nevű családja jelent meg.

ugyanis Dimitriu táblabíró volt az elnöke és Poslaru táblabíró lett volna az egyik szavazóbírája, azonban a második szavazóbíró kisorsolása nem történt meg, mire a tárgyalást mára elhalasztották.

Ma délelőtti hirdették ki a kolozsvári vádtanács döntését. Az ügyben a tábla Dumitriu-Coslaru-Tamadopol-tanácsa ítélezte délelőtt 11 órakor. Az ítéletben a tábla megerősítette a törvényszék határozatát és

így a vádlottak továbbra is fogvamaradnak. Valószínűleg az ügyvédek védenecik kaucióellenében szabadlábrahelyezését fogják kérni.

Elza női táncoktató. Az utolsó számként előadott „Ügyvédbojtár” Klefász Mancsi, Krizsán Mancsi, Koller Feri, Bilicska József, Köböl Gábor és Barabás István előadásában aratott sikert. A műsor után a legvidámabb hangulatban és táncol fejeződött be a mulatság, mely felejthetetlen estélye az agilis Református Nőegyletnek.

Tanító urak! Szentpétery-féle tankönyvek, taneszközök előnyösen Sándor Ferenc könyvüzletében.

Színház — Irodalom — Művészet

* R. Hegedüs Béby koncertje Aradon. Arad művészeti életében mindig frappáns erővel hatottak az ismert aradi uriasszony: R. Hegedüs Béby koncertjei. A kiváló énekesnő finom kulturájú hangját az utóbbi időkben a külföldi rádióstudiók előkelő műsorában élvezhette az aradi közönség, most azonban a publikumnak alkalma nyílik arra, hogy közvetlenül gyönyörködhessen művészetében. R. Hegedüs Béby október 5-én, vasárnap este a Minorita Kulturház nagytermében ária- és dalcstét rendez. Az élményszerűen értékesnek ígérkező esten a művészasszony abszolút komoly nivóju műsorral lép közönsége elé. Zongorán a kitünő dr. Szella Károly kíséri.

MENNYI BOSSZUSÁG VAN A LAKÁSKERESÉSÉNél! Miért? Mert senki sem írja meg pontosan, milyen lakást akar, kiadni, vagy bérelni? Fáradijon kiadóhivatalunkba, mi olyan hirdetést állítunk össze Önnek, hogy csak az keresi fel, akinek az Ön lakása tényleg megfelel és csak az ajánlja Önnek a lakását, akinek az Ön részére valóban megfelelő lakása van.

Ujabb nagy cipőárleszállítás a „RECLAM” Cipőáruházban

Strada Metianu 9. ARAD, ezelőtt Forray-u. 9.

Gyermek iskolai cipők fekete fől és magas **240 lej**től | Női fől és magas cipők vegyes számokban **280 lej** | Férfi cipők fekete fől és magas **480 lej**

Iskolai patent harisnyák minden színben, női és férfi harisnyák legolcsóbb árban. Nézz meg kirakatainkat.

Üzletáthelyezés miatt raktárunkat leszállított árak mellett árusítjuk.

LINOLEUM

ARAD,
Bul. Reg. Maria 8.

95 lej

Alapított 1906.

Linoleum futók **130 lej**től

Linoleum szobák betonnalhoz **155 "**

Sztraga linoleum tubázott futók **100 "**

Sztraga linoleum utányal **125 "**

Viaszos vászon **120 "**

Viaszos vászon kőnyílásultra **90 "**

Börvászok fekete és barna mint

Butor- és autódérműbőrök (Pergamód) **300 "**

Kékusz futók **180 "**

Kékusz labortök **75 "**

Gummitáblák **750 "**

A. STECKL

November hó 1-én Fischer Eliz-palotába, Bdul. Regina Maria No. 12 Gummiárak, hó és sárcipők, gummi és celuloid játékok nagy választékban és olcsó árak mellett. — Linoleummal való padlóbevonásokat szakszerűen végeztünk

Csáky óras, ékszerésznő

a legolcsóbban vásárolhat: órát, ékszert, alkalmi és nész ajándékokat, Arad, a Lutheránus-templommal szemben!! (PRECIZ JAVITOMŰHELY.)

Helyi valutáarak. Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

Az Aradi Butortermelő Iparosok gazdasági szövetezése ma este tartotta meg az Iparos-Otthonban az aradi Butoriparosok Termelő- és Értékesítő R.-T. megalakítására vonatkozó értekezletét, 43 tag részvételével és elhatározta a részvénytársaság megalakítását. Az értekezlet letárgyalta az előkészítő bizottság által már előre elkészített alapítási és alapszabálytervezetét s többek hozzájárulása után, azt kevés módosítással elfogadta.

Szabadzóna Magyarország részére a várnai kikötőben. Szófiából jelentik: Szófiái lapok értesítése szerint a bolgár kormány elhatározta, hogy a várnai kikötőben Magyarországnak szabadzónát bocsájt a rendelkezésére. A lapok Vasilev bolgár földmivelésügyi miniszter nyilatkozatát is közlik, melyben a miniszter kijelenti, hogy rövid időn belül intenzivebb kapcsolatokat fognak létesíteni Magyarország és Bulgária között.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Olcsóbb lett az exportgabona szállítása a Bega-csatornán

Érdekes intézkedés, amely közelebbről érinti az aradmegyei termelőket is —

A kormány a Bega-kikötőt egyenlőnek minősítette a dunai kikötőkkel —

ARAD, szeptember 20. Egyik agrár-konferencia a másik után nyílik és zárul be, minden kézzelfogható eredmény nélkül. Az agrárproblémák mindinkább előtérbe nyomulnak, elsődrendűkké válnak és az agrárválság nemcsak országos, hanem európai betegséggé nővi ki magát. A gabona-export nálunk ma már nemcsak a gazda és az exportör privátügye és ezért fokozottabban kell felügyelnünk minden olyan intézkedésre, mely akár elősegíti, akár hátramosztja Románia gabona-exportját.

Ismeretes, hogy különösen itt, Aradmegyében, ahol a falusi lakosság jórésze mindent a termésre, a gabonára alapozza, milyen megütközést keltett az új vasuti tarifának az intézkedése, mely lényegesen megdrágította, a különösen 60 kilométerre szállított gabonaneműek szállítási díját. Nemrégiben azonban olyan intézkedés történt, mely kelletlen mellett meglehetősen elősegíthetné, különösen Aradmegye gabonaexportját. Arról van szó ugyanis, hogy szeptember elsejével a kormány

a Bega-kikötőt egyenlőnek minősítette a dunai kikötőkkel.

Hogy ez mit jelent az rövidesen megvitatják az alábbi számok.

A régi CFR-tarifa szerint egy mázsa buzának az Aradról Temesvárra, tehát 60 kilométeres távra való szállítása 13 lejbe került. Ugyanerre a távolságra az export-tarifa 11 lej szabott meg. Az új tarifa ezen a 60 kilométeres utvonalon belföldre mázsánként 19, míg külföldre 15 lej számít. Tehát a szállítási díjat lényegesen megdrágítja.

Ez az intézkedés annak idején az érdekelt gabona-exportörök köréből természetesen megíéretős elkeseredést, elkedvetlenedést váltott ki.

Az új tarifának ezt a helytelen tulkapását látszik ellensúlyozni az az intézkedés, mely a Bega-kikötőt a dunai kikötőkkel egyenlőnek deklarálta. Ugyanis ennek az intézkedésnek az értelmében a Bega-kikötőn keresztül exportra szállított gabonaneműek szállítási tarifája

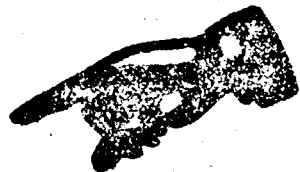
— ellentétben a 15 lejes szárazföldivel — 10 lej.

Ez természetesen az aradmegyei gabona-export lényeges megkönnyítését jelenti. Értesülésünk szerint már számos aradi gabona-exportör orientálódott e felé, a még mindig nem valami olcsó, de mégis kedvezőbb kilátásokkal biztató ut felé.

Nyilvános árlejtés a személyazonossági igazolványokra és a fényképekre

A város permanens-bizottsága mai ülésén elhatározta, hogy nyilvános árlejtést ír ki 50.000 új személyazonossági igazolvány beszerzésére, hogy mielőbb elláthassák a lakosságot az új, fényképes igazolványokkal. Még egy érdekes rendelkezést fogantatosított a permanens-bizottság ezzel kapcsolatosan. Nyilvános árlejtést írt ugyanis ki az igazolványokra szükséges fényképek szállítására is. A város ezzel nem akarja előírni, hogy a lakosság melyik fényképészt keresse fel, csupán az a szándéka, miszerint megakadályozza a konjunktúra kihasználását és módot nyújtson a közönségnek olcsó fényképek beszerzésére. Ettől függetlenül, mindenki azt a fényképészt keresheti fel, akit akar. A város hivatalosan közölni fogja, hogy az árlejtésen melyik fényképész tette a legolcsóbb ajánlatot és aki előzőleg találja, felkeresheti az illetőt.

INGYEN KAPJA

• hó végéig
AZ ARADI KÖZLÖNY-t,
ha ma megrendeli.
Az előfizetést csak 1930. október 1-től számítjuk.

Eladott aradi ingatlanok. Spiro Róbert eladta a Str. Cuza Voda 33. számú házat 400.000 lejért özv. Kiss Ferencné és Kiss Magdolnának. — Jovin Péter és neje eladták a Str. Rahovei 90. számú házat 40.000 lejért Bonca György és nejének. — Winkelhöfer Antal eladta a Str. Gh. Spiru régi 18. számú házat 150.000 lejért Palkovits József és nejének. — Horváth Gáborné eladta a Str. Obodeanu 4. számú házat 66.000 lejért Györi Sándor és nejének. — Kurczik Mária eladta a Pinta Cetatea Veche-ban egy 222 négyszögöles telket 35.000 lejért Benkó Béla és társainak. — Diószegi Imre és neje eladták a Str. Fiuului 18. számú házat 70.000 lejért Buzgau Gavriila és nejének. — Grosz Józsefné eladta a Barbus-dűllőbéli 25 négyszögölyni szántót 175.000 lejért Szabó Györgynek. — Sebők Pál eladta az Erdélyi-uti 147 négyszögölyni telkét 15.000 lejért Somogyi Annának. — Az Aradi Kereskedők Takarékos Hitelszövetkezete eladott a Rózer-dűllőben egy 176 négyszögöles telket 14.000 lejért Miskovszki Mihály és nejének. — Szilágyi Mihály eladta a Str. Apr. Purice 34. számú házat 90.000 lejért Wolfshmidt Ferenc és nejének. — Schull Leopold és neje eladták a Str. Graurtei 4. számú házat 200.000 lejért Cociu Péternek. — Horváth György Miklós eladta a Libás-dűllőbéli 307 négyszögöles telkét 2000 lejért özv. Vidican Mária-nak.

A Pesti Tőzsde új száma szenzációs részleteket közöl a bankok építkezési akciójáról, az 5 millió dolláros exporthitel meghosszabbításáról, gróf Karácsonyi Jenő érdekes tranzakciójáról, a Rimáról, a Tógyázásai r. t.-ről, az új cipőgyári alapításokról, a Jutáról, a Salgótarjáni új alapításairól stb. Tárca, textil, vegyészeti, biztosítási, vas- és gépgyári, vidéki hitelélet rovatok egészítik ki a Pesti Tőzsde rendkívül érdekes új számát.

„Fehér Kereszt” kávéházban esténként világszenzációs műsor. Parkettánc. Belépti díj nincs. Vasárnap délelőtt szörzene.

Ha ezer telefon-előfizető jelentkezik, tavasszal automata központ lesz Aradon

A Morgan-csoport szakértői tanulmányozták ma az aradi postát — Az aradi postafőnök garantálja az ezer előfizetőt — A régi tisztviselőket átveszi a Morgan-csoport

ARAD, szeptember 20. Tegnap és ma igen érdekes vendégei voltak Aradnak. A telefon koncesszió kiadása folytán a bérlő Morgan-csoport részéről megindult átvételi munkálatokat végző ellenőrző és szakemberek keresték fel Aradot, amelyet erdélyi körutjuk során ejtettek útba. Az I. T. T. nevet viselő csoport három vezető férfit: H. Burell és E. Thomson igazgatók, valamint Racota mérnök tett látogatást az aradi főpostán, illetőleg a telefon központban. Közülük H. Burell és E. Thomson még ma reggel elutaztak Bucurestibe. Racota mérnök azonban a kora délutáni órákig még Aradon maradt s a főpostán Russu inspektorral, a technikai igazosztály vezetőjével a legalaposabb tanulmány tárgyává tette a telefonközpont ügyeit. Részletes jegyzeteket csinált a központ és az ezzel kapcsolatos hivatalok berendezéséről, a telefonforgalomról és az azt lebonyolítható szémelyzetről. Racota mérnök az egynegyed három órakor induló vonattal Temesvárra utazott. Délben az Aradi Közlöny munkatársa azonban rövid beszélgetést folytatott vele a vizsgálat lefolytatása közben. A csoport mérnöke az új rezsim várható újításairól és általában a régi helyzettel szemben elfoglalandó

álláspontokról a következőket jelentette ki:

— Az aradi központ jövőjére nézve sok fejlődési lehetőséget találtam. Természetesen elengedhetetlenül szükségesnek tartom a modern, új automata telefonközpont felállítását, azonban munkánkban szükségünk van a közönség támogatására is. Az új központ felállítása ugyanis csakis akkor történhetik meg, ha azt megfelelő számú előfizető racionalissá teszi. Ezer előfizető kell legalább, hogy az új centrala létesítésének munkálatait megkezdhesük. Hallom, hogy ezt az aradi postafőnökség garantálni tudja. Ilyképpen remélem, hogy a tavasszal tető alá kerül az automata központ terve.

— Ami a régi tisztviselőket illeti, a Morgan-csoport átveszi őket. Természetesen szigorúan elkülönítve a többi postaszolgálattól. A régi alkalmazottaknak tehát, nincs aggodalomra okuk. Körutamon minden erdélyi várost felkeresek, hogy az elnökségnek a legpontosabb tájékoztatást nyújthassam azokról a tennivalókról, amelyek az ország elvár a Morgan-csoporttól. Nemsokára pedig elkezdődik az alkotó munka Erdélyben is, mint ahogy Bucurestiben már meg is indult.

Régi aradmegyei vadászok

Családi vadászatok asszonyokkal és gyermekekkel — A hajtók megvédik a vadat a puskástól

BOROS BENI

A szép multu Acsev egyik megalapítója és első vezérigazgatója. Gurahoncon birtoka és csendes és minden külső zajtól távol eső uriháza volt. A lakás egyik oldalán patak csörgedez, a másik oldalán kis park, öreg fákkal, virágoságyakkal és halastóval. Köröskörül gyümölcsös kertekkel. Ideális falusi csendes otthon.

Mikor a hivatalos és közügyek megengedték, ide járt ki pihenni, szórakozni. Ha vadászati idény volt, vadászkat is rendezett. De nem tisztán a maga multságára, hanem a mások szórakoztatására is. Nagyon szerette a gyermekeket. Azért könnyebb vadászterepen, melyeket nyáron kocsival, télen pedig szánnal is meg lehet közelíteni, úgy kellett rendezni a vadászkat, hogy azon a nők és gyermekek is részt vehessenek, mint nézők. Ezek voltak a „családi vadászkat”. Midőn az első ily vadászatra magamban jelentem meg, haza küldött, hogy hozzam az asszonyt és gyermekeket is. Egyszermindenkorra meg lett mondva, hogy az ilyen vadászkatra hozza el minden résztvevő a feleségét és gyermekeit is.

Ezek a familiáris vadászkat a következőképpen folytak le:

Megfelelő számú kocsirol, avagy szánról, előre történt gondoskodás. A gyermekek ezen nyertek elhelyezést, az asszonyok felügyelete alatt, megfelelő elosztás mellett.

A meghajtandó területnek azt az oldalát, ahol a legjobb kilátás nyílt, illetve a fogatokat a legalkalmasabban lehetett sorjában felállítani, a hölgyek és gyermekek foglalták el. Persze kocsin, vagy szánon maradván, mert leszállani nem volt szabad senkinek. Puskás sem állhatott ezen a részen. Másik két oldalon állottak a puskások, negyedik oldalról jöttek a hajtók.

A koci oldalán kitörő vad, persze, hogy ép bölrel menekülhetett el, de annál jobban megriasztva, mert minden erre felé kitörő vadat, olyan éles és hegyes sivalkodás-visitózás fogadott a kocsiokon ülő asszony és gyermekcsereg részéről, hogy, ugyancsak megdobogott

szegény szívök s annál gyorsabban szedték a pedgyesüket.

A nők és gyermekek közt akadtak olyan gyengeszívűek is, akik még „szoritottak” az ijedt nyuszinak, hogy elmenekülhessen azoktól a „csunya puskásoktól”.

Hajtás után igazi gyönyörűség volt látni a nők és gyermekeknek örömtől és izgatottságtól kigyúlt arcát, amint lelkesedve zajongtak össze-vissza: „én ennyi nyuszt láttam, én meg annyit, én egy rókát is láttam, én is, én is” stb.

Hogy tudott ennek örülni Boros Béni is.

Ajtay Sándor.

Szerkesztői üzenet.

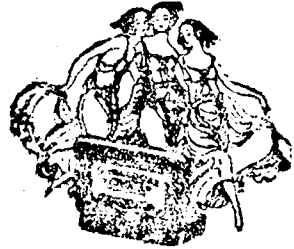
Ezen rovatban olvasóink minden hozzájárult kérdésére válaszolunk. A szerkesztői üzenetek rovata vasárnap jelenik meg. Bizalmasabb természetű ügyeknél levélben is válaszolunk, ha a kérdező bélyeggel és saját címével ellátott borítékot küld be.

S. B. Lupény. Ügyében érdeklődünk és levélben válaszolunk. Goldzieher György, Kisjenő. A sorsolás megtörtént, a nyertes egy aradi urileány volt. Sch. I., Lugos. A magunk részére nincs szükségünk a felajánlott könyvekre. Legjobb lesz, ha az aradi Kulturpalota igazgatójához, dr. Nichi Lázárhoz fordul. Előfizető. A temesvári önkéntes tűzoltók sorsuzása ügyében forduljon magához az egyesülethez, miután egyik lap sem közölte az 50 lejesnél nagyobb nyereményeket nyert számokat. Mandel Tibor, Arad. Mint az Aradi Közlönyben olvashatta, a város véget vet a szikvizkartell garázdálkodásának. A megrendszabályozás nagyon közeli, hamarabb fog bekövetkezni, mint azt sokan gondolják. K. I., Arad. Figyelje a Szerk. üz. jövő vasárnapi rovatát. Rózsa S., Arad. Levelét átadjuk Lutai dr. polgármesternek. E. K. Marosillye. Levélben válaszolunk kérdéseire. Kisebbségi hadiözvegy. A kisebbségi hadiözvegyek ügyét még nem rendezték, egyelőre csak a román hadseregben szolgáltak nyugdíját emelték fel. Reméljük, hamarosan sor kerül a kisebbségiekre is. Germán, Arad. Levelét átadjuk a polgármesternek.

Mindazokkal, akik hozzászólást küldöttek be „Arad jövője” című cikksorozatunkhoz, közöljük, hogy levelüket illetékes helyre juttattuk.

A szerkesztésért felelősen
SALGÓ HENRIK
fől.

A nő kötelessége

A vegyészek már évek óta azzal foglalkoznak, hogy a borsavat helyettesítő készítményt állítsanak elő, amely mégis a női szervek tökéletes fertőtlenítését végzi, anélkül, hogy mérgező, vagy izgató hatása legyen.

Ez a szer a GYRALDOSE, amely helyes arányban keverve, kitűnő fertőtlenítő hatást fejt ki.

Minden belső megbetegedésnél, vagy a petefészek-bántalmaknál a GYRALDOSE nagyon hatásos, ugyisintén sárga és zöld kifolyásnál, különösen vérszegény nőknél.

Ha egy liter meleg vízben feloldunk egy pasztillát, olyan oldatot kapunk, amely minden nőnek egészsége és jó közérzete fentartásánál nélkülözhetetlen.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Utazáshoz,

tartózkodási engedélyhez, házasságkötéshez, honosítás, visszahonosítás, illetőséghez stb. stb. szükséges hatósági, valamint egyéb magánokmányokat külföldi megbízás alapján Magyarország területéről gyorsan és pontosan beszerez és rendeltetési helyére juttat: **SZEKER ANDRÁS** nyugalmazott miniszteri tanácsos, hatóságilag engedélyezett okmánybeszerző irodája. Budapest, VIII., Kistáncsok-utca 9., földszint 1. Válaszbélyeg.

Uj fogászati műterem

GERŐ ARTHUR
Dentist

Brasovból áthelyezett műtermét
megnyitotta Aradon,
Str. Consistoriuului (Batthány-ucca) II., Kohn-ház

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám.

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytözsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

Külföldi kalapujdonságok! Tanulmányutamról hazaérkezve, ajánlom a nőbölgyközönségnek finom, kiválóan szép és olcsó kalapujdonságaimat. **Paulina Dein,** Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-ucca) 9. szám.

Fordítások, kérvények, másolások „Minerva” Fordítási iroda Arad, Bul. Reg. Maria No. 17. Réthy házában, Minórita templommal szemben

TERMÉSZETES FRANCIA ASVANYVIZ

VICHY CELESTINS

Guta - Cukorhaj - Izületi csúz
ELTAVOLITJA AZ URIC-SAVAT.

Hat. eng. végeladás!

Divatos combínegek Lei 85-től. Divatos hálókák Lei 150. Angol flanelk Lei 45. Ugymint kötények, finom kézimunka-fehérműek. Az árak minden elfogadható árrban kiadásra alkalmasok.

GRATIA fehérneműgyár Arad, Str. G. Grigorescu 2. (Tabaydi Károly-ucca)

Hirdessen a 45 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

Zongorák szakszertű javítását, hangolását, utánpótlását eszközöl.

NEMANN ANTAL
Bulv. R. Ferdinand 11. 3891

Puha ólom megvételekre keresztek.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Jókarban lévő, 2. sz. gyárműgyártó Bolinder nyereső ajtómotor 50 HP. Ganz duplahengeres rádiószita 2 pár 42 os buza és darabok, koptató tródlókkal, eladó vagy 100-útnék ezen számszámokkal olyan eggyénnel, akinek vidéken megfelelő épületben lehetne malomot beszerezni vagy olyan malommalajdonossal, kinek szüksege volna még ilyen számszámokra. Cím: Balogh Mihály, Székudvar, Arad-megye.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Feltűnő alkalmi házfeladások!

Villa a Jótértől 1 percnyi távolságra 5 parkettás szobás, fürdőszobás lakással, nagy kőttel 800 ezer lejt. Belváros központjában emeltes ház 5 — részben parkettás, fürdőszobás — lakással és 4 üzlettel 815 ezer lejt. Ugyanott 10 lakásos bérház, nagy bérjövdelemmel 700 ezer lejt. Ugyanott 6 lakásos földszintes ház, 11 ezer lei havi jövdelemmel 665 ezer lejt. Plactérhez közel, alapincézett, magastöldszintes ház 3x2 és 4x1 szobás lakással, 90 ezer lei évi jövdelemmel előnyös árrban. Belvárosi szűkített utcában, magastöldszintes ház, 5 szobás, fürdőszobás lakással, nagy sötterénnel 500 ezer lejt. A volt Erzsébet királyné-körút 6 lakásos bérház, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 300.000 lei évi jövdelemmel. Central-mozgáshoz egészen közel, magastöldszintes ház, 3 szobás kényelmes lakással, zárt folycczóval 375 ezer lejt. Belváros aszfaltozott utcában 8 lakásos ház, 10 ezer lei havi jövdelemmel 625 ezer lejt. — A bel- és külvárosban bér és magánházak 280 ezer—700 ezer lejt. A Mosséczy-telepen és Zsigmondháza házak 60 ezer—150 ezer lejt. eladók.

HAASZ ALBERT Irodája, Arad, Str. Emil rescu (Deák F.-u.) 12. sz.

Készpénz sorsolás. Főnyeremény 1 millió lej.

A Gluji Önkéntes Mentő Egyesület nagy sorsjátéka.

Felvé számla: ALBINA Bank, Cluj.

Főnyeremény: 1 millió lej

Összesen: 3.450.000

Huzás 1980. december 21-én Clujban a legteljesebb nyilvánosság mellett.

Egy sorsjegy ára 100.— Lei.

Aradi főbizományos: **Erdélyi Tivadar**, Str. Ioan Weitzer (Vas-u.) 12. szám.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetőse alatt megnyitott

Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.

TELEFON: J. 320-80.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Külön étterem! Polgári árak! Dreher sörsarnok!

A vidéki társaságok találkozó helye!

AZ ÜZLET

névű lapnak Romániába való bevitelét és terjesztését a bucaresti román kir. külügyminiszterium 53.201—1929. szám alatt megengedte. — A lap előfizetési díja, román előfizetők részére is,

egy évre 20 pengő
félévre 10 pengő
negyedévre 5 pengő

Mutatványszámot **ingyen** küld a kiadóhivatal: **BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 29.**

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban olcsón KAPHATÓK az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Rádió műsor — Románia: idő. — **VASÁRNAP, szeptember 21.**

Bucuresti, 11.30. Egyházi zene. 12. Rádiózenekar. 13. Gramofon. 17. Dinicu-zenekár. Könyű és román zene. 21. Mozart „Szőkötés a szerályból” című operájának előadása. — **Budapest, 11.** Református istentisztelet a kalvin-téri templomból. Prédikál Victor János dr. teológiai tanár. 12. Római katolikus istentisztelet. 5.00. Rádió Szabad Egyetem. 6.15. Eugén Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 7.00. Vizváry Gyula: „A szinlapoztő” és „Az apósom” c. művét felolvassa Vizváry Mariska, a Nemzeti Színház örökös tagja. 7.30. Bodán Margit magyar néptáncos. Kiser Magyar Irme és cigányzenekara. 8.50. Sporteredmények. 9.00. Vigjáték-előadás a Studióból. „Makányi”. Vigjáték négy felvonásban. Irtá: Csiky Gergely. Rendező Kiss Ferenc. Majd: A Fejes szalonzenekar, az Ostende tangó és jazzband, valamint Toll Árpád cigányzenekara-ak hangversenye az Ostende-hévíztől. Kalmár Pál (ének) közreműködésével. — **Pozsony, 18.45.** Lőrincz Miklós Boldogság című egyfelvonásos vigjátéka. — **Milano, 21.30.** Lehár Éva című operettje. Az operett végétől éjfélig szórakoztató zene. — **Prága, 8.** Karlsbad fürdőzene. 9.30. Orgona verseny a dejvicei csehszlovák templomból. 11.30. Gramofon. 12. Podjebrad fürdőzene. 19.15. Német előadás. Jelenetek Nicolaj: Windsori nők c. operájából. 20.30—22. Smetana: Két özvegy c. háromfelvonásos operája. 23.25. Kávéházi zene. — **Wien, 11.30.** Egyházi zene. (Tínc): A-moll mise óthangú vegyeskarra. 12.06. A volt szöperai zenekar hangversenye. Zechner zongoraművész közreműködésével. 14.15 körül az 5. (részben 84.)

alsóausztriai gyalogezred zenekarának hangversenye. 16.30. Gangelberger-zenekar. 17. Walter von der Vogelweide emlékkoncert, közvetítés Mödlingből. Utána délutáni zene folytatása. 20. Kroschak Richárd csellóművész estje. 21.40. Nestroy: „Esti szelidőnök vagy a borzalmas vacsora” című egyfelvonásos operett Offenbach zenéjével. Utána a Pauser-zenekar játéka. Davis Ernő közreműködésével. — **EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉGEK: Königsberg, 21.** Részletek a Varázslóvella. Hoffmann meséi. Rigolettó és az Orvvadász című operákból. — **Leipzig, 21.** Offenbach „Robinsonád” című háromfelvonásos vígoperája. — **Róma, 22.05.** Donizetti: „Linda” című háromfelvonásos operája.

HÉTFŐ, szeptember 22.

Bucuresti, 13. Gramofon. 13.30. Gramofon. 16. A Bacatea-zenekar román zenéje. 17.30. Gahman tenorista előadása. 18. Rádiózenekar. 19. Gramofon. 21. Mozart: Kvintett. 22.15. Solomoneanu Olgo dalestje. — **Budapest, 10.15.** Az Országos Postászenekar hangversenye. 1.05. A rádió házikvartettjének hangversenye. 5. Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadása). 6.10. Mezyer Ella felolvasása: „A világoskék ország”. 6.45. Gramofonhangverseny. 8. Német nyelvoktatás (Szentgyörgyi Ede dr. 9.15. Norvég-est. Közreműködik Astri Kalseth norvég énekesnő, Dohnányi Ernő dr., Stefániai Imre és a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Karnagy Dohnányi Ernő dr. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Britannia-szállóból. 11.30. A m. kir. 1. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. — **Belgrad, 21.** Keleti dalok. 21.30. Bohémélet, részletek gramofonon. 22.15. A házinegyes szórakoztató zenéje. 23.15. Balalajka-zene. — **Prága, 12.15.** Gramofon. 13.20. Déli zene. — **Stea, 12.** Ismeret

részletek gramofonon. 13. Winternitz-zenekar. 16.20. Wacek-zenekar. 21.05. A wieni filharmonikusok zenekara. Schalk Ferenc vezényletével. — **EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉGEK: Köln, 21.** Strauss János operettjéből 8 szám. Utána részletek Suppé, Müllöcker, Zeller, Lehár és Strauss Ötökár operettjeiből. — **Varsó, 21.15.** Lehár: „Eva” című operettje. Utána: Szállodal zené.

KEDD, szeptember 23.

Bucuresti, 13. Gramofon. 16. Jazz. 17.30. Aiget baritonénekes előadása. 18. Sibiceanu-zenekar. Könyű és román zene. 20. Gramofon. 20.40. Rádiógyetem Gualtieri operaénekész közreműködésével. 21.45. Szaxofonszólo. 22.15. Rádiózenekar. — **Budapest, 10.15.** A Mandits szalonzenekar hangversenye. 1.05. Hangverseny. Közreműködnek: Lénárt Klári (hegedű) és Virág Ilona (ének). Zongorán kísért Polgát Tibor. 5. Józsa Rezső mesél a gyermekeknek. 6.30. Balett-déután (zenekari hangverseny). 7.30. Terecsényi György novellái: 1. Május. 2. Birsalmák. Felolvassa: Radó Árpád. 8. Francia nyelvoktatás (Gazsó Miklós dr.) 8.30. A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. „Lohengrin”. Dalmü három felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner F. Utána: Rácz Béla és cigányzenekarának hangversenye a Pannónia étterméből. — **Belgrad, 18.30.** Hegedű- és harmonikajáték. 21. Rádiógyetem. 21.30. Zágráb. 23.45. Gramofon. — **Wien, 12.** A Silvini-zenekar játéka. 14.10. Ismert operanyitányok gramofonon. 16.20. Geiger-zenekar. 21.05. Bécsi-est a Holzer-zenekar. Gerhárd Mária operaénekesnő, Fischer Betty, Marischka Hubert és Imhoff Fritz közreműködésével. — **EGYÉB EURÓPAI NEVEZETESSÉGEK: München, 20.35.** Lortzing: Az orvvadász című háromfelvonásos operája. — **Zágráb, 21.30.** Szokolaj István budapesti hegedűművész hangversenye.

FIGYELEM!

Legjobb őszi és téli női és leányka-felöltők, továbbá **bundák** minden kivételben a legolcsóbb napi árrban kaphatók:

Julia PLESZ Gyula

cégnél Arad, a színház hátsó bejáratával szemben. Kérem a címre figyelni! — A CONSUM R.-I. tagjai készpénz árrban lesznek kiszolgálva.

APRÓ HIRDETESEK.

AZ APRÓHIRDETESEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak átláthatóak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézködésekre válaszolunk. Ajánlatok jellegű levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETESEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

TISZTVISELŐI állást keresek, perfekt román, német és magyar nyelvtudással. „Tisztviseelő” jellege alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3890

KÖZSEGI JEGYZŐ URAK! Népszámláláshoz házszámjegyzék, alfabeticum készítését és térképezést vállalja Dömötör Bertalan ökl. mérnök Arad, Str. Muresului 5., II. 3893

MINDENES szakácsnő 3 tagu családnak keresi ötlök. Cím Plesz Gyula ruhakereskedő. 3906

WIENERIN sucht Stelle zu Kinder. Antwort erbeten in die Adm. Aradi Közlöny unter „Wien”. 3909

JOBBA házból való nő házvezetőnek magános nőhöz, két tagu családnak, vagy parochiába ajánlkozik, kitünő bizonyítvánnyal. Címeket: „Arva” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3911

PERFEKT román gépjárásiasszony ügyvédi irodában felvétetik azonnal. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3914

EGY jóerkölcsű fiú tanulóknak felvétetik: Wild cukrászdánál. 3913

LAKÁS.

KÉT SZOBÁS, előszobás lakás központban azonnali kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

HÁROMSZOBÁS, fürdőszobás lakást keresek a belvárosban. Evi 36.000 lejti fizetők. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 1284

NÉGYSZOBÁS, parkettás, fürdőszobás lakás központban kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

EGYSZOBÁS I. emeleti lakás kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KÜLÖNBÉJÁRATU, lépcső mellett butorizott szoba azonnali kiadó. Volt Wesselyi-ucca 18. 3888

KIADÓ különbejáratu butorizott garzon lakás fürdőszobával. Str. Eminescu 40. földszint. 3916

2 SZOBÁS, előszobás, mellékhelyiségekből álló lakás kiadó: Str. Cuza Vo. da 22. 3904

HÁROMSZOBÁS lakás, fürdőszobával kiadó. Bővebbet: Kron és Vandracsek-cég építészeti irodájában (volt Kis-ucca) 9. 3908

EGY szoba, fürdőszobás lakást keresünk. Danciu gyógyszerész, volt Ferenc-tér. 3916

HÁROM igen szép uccai szoba, november 1-re kiadó. Szántay-palota, földszint, első emelet. 3916

FÖTÉREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg üzleti célokra (irodának, divatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ELSŐRENDŰ férfiülés neolog templomban eladó, vagy bérbeadó. Cím Minorita-palota., II. em., ajtó 1. 3899

FÉRFI és női bundák, antik szekrények, antik ágyak, Biedermayer-szalón, vitrinek, szekreter, előszoba fal, festmények, paravánok, uriszoba, háló, ebédlő, szalonberendezések, ezüst girandók, ezüst tárgyak, márványoszlop, márványoszlopok, asztalneműek, törülközők, filé-munkák, asztali villanylámpák, stb. kaphatók: SALGONÉ bizományi üzletében, Strada Horia (Széchényi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

INTERNATIONAL teherautó, alig használt, három tonnás, kedvezően eladó. Cím Rudolf Mosse-nál. 41

SZŐLŐPRÉS, zuzó és kád olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3912

KERESEK sürgősen, esetleg készpénzért is különböző dísztárgyakat, márkás porcellánokat, vitrineket, komódokat, szőnyeget, ezüsttárgyakat, stb. SALGONÉ bizományi üzlete. Str. Horia (Széchényi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

PERZSASZÖNYEGEK, antik órák, szalónok, vitrinek, ebédlők, hálók, uriszobák, zongorák, festmények, tükrök, kézimunkák eladók „Ars” bizományi üzlet. Str. Eminescu 30. Ortutay-palota. 72

ALKALMI HÁZVÉTELEK!

Főtérhez közel emeletes, parkettás, fürdőszobás lakásokkal 310.000 jövedelemmel 2.100.000. — Volt Erzsébet-köruton emeletes, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 1.500.000. — Volt Szabadság-tér közelében 19 lakásos, 180.000 hozammal 875.000. — Ugyanott 5 szobás, fürdőszobás 325.000. — Ugyanott 15 bérlőmennyel, 200.000 hozammal 900.000. — Volt Ferenc-tér közelében 7 lakásos, részben fürdőszobás, garázs, nagy telek 600.000. — V. Boros Béni-térhez közel magastörszintes 3, 2 és 1 szobás, üvegözött folyosókkal, esslingeni tolokákkal, alapincézve 400.000. — Rendőrség közvetlen közelében 1x3, 2x2 szobás nagy műhely, üzlethelyiség 525.000. — V. Béla-tér közelében emeletes, jó hozammal 775.000. — V. Fejze-ucca táján új, 3 szobás adómentes, nyitott folyosó, nyári konyha, 300 m²-es 145.000. — Neuman-gyár közelében új, adómentes, üzletes sarokház, vendéglő és kávéházi berendezéssel 280.000. — Motorállomás közelében új üzletes ház 50.000 jövedelemmel 375.000. — Miklóska főútján új ház 70.000 — Páloson kis szőlő kővel, szürettel együtt 35.000. — Vételár fele előnyös feltételekkel törleszthető. Azonkívül egyéb magán-, bér- és üzletes házak, malmok, telek, földek, szőlők 50.000. — Lejtől feljebb. — Megbizott: HATSCHÉK, Strada Marasesti (Kossuth-ucca) 58-60., földsz. 4. 3894

Terézia Felter

kozmetikai intézete. Aromaszag, radiumos és szénsavas kezeléssel olcsó bérletben. Hajszálak, szemölcsök végleges eltávolítása, arhámasztás stb. Szereik eladása. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 21. Parafin pakolás, elsőrendű fogyasztó tea.

Salon Bakács

Strada Consistoriului, v. Batthyány-u. 4., Városi zenede épület. A hölgyközönség tudomására hozom, hogy az őszi idényre áram a következők: Legelegánsabb ruha Lei 500.— Complee ... Lei 700.— Costum és kabátfacon Lei 800.—

Oszi ruhákat, kabátokat

fest,
tisztít:

KNAPP

v. Weitzer-u. 11.

v. Magyar-u. 10.

NAGYMENNYISÉGŰ PLÉHPÁNT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1151

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Olcsó tűzifa

míg a készlet tart.

Ölfa Lei 840.—-től

Állando raktár l-a hasab es dorongfából. Arad. Calea Victoriei 1-2

Keresek sürgősen

vitrint, szekrényeket, hálót, ebédlőt, székeket, uriszobát, szőnyeget, börgarnitúrát, ezüstöt, dísztárgyakat és egyéb olyan tárgyakat, ami Önöknek fölösleges és eladó. FAVORIT bizományi üzlet, Str. BRATIANU 7. (WEITZER-u.)

ÜZLETEK.

ÜZLET esetleg ügyvédi irodahelyiség Uj- és Ószentanna között piactér központján, országutak keresztező sarkán, lakással kiadó. Martitsch Győző, Sft. Ana. 3425

NÉGYSZÁZEZER LEJT kihelyeznék első helyre való betáblázásra. Ajánlatok „Pénc” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába adandók. 3898

NAGY üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KORCSMANAK alkalmas nagy üzlethelyiség, lakással, forgalmas helyen kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

Bankkölcönöket

házakra, földekre legolcsóbb kamatláb mellett a legelőnyösebb feltételekkel azonnal folyósítottak. **Házsz Albert** irodája, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz. **Alapított 1919. évben.**

FIGYELEM! pasteurizált
SPECIAL CSEMEGE-VAJ
az Aradi Tejcsarnok
különlegessége.

Jól jövedelmező
cikkek magánfelvételre való árusítására helyi ügynököt keresünk. Ajánlatokat „Jó megjelenés” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába adandók.

OKTATÁS.

ZONGORAOKTATÁST vállal, házakhoz is megy. Schwartzberger Lidia, v. Petrucci-ucca 2. 3882

ELLÁTÁS.

URHAZNÁL középiskolai tanuló teljes ellátásra elfogadtatik, Szigorú felügyelet. Zongora használat. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3905

INGATLAN.

SAROKHAZAT veszek, ügynökök kizárva. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3915

TELEK, épülettel, az ujonnan megnyitott vásártér közelében kedvezően eladó. Cím Rudolf Mosse-nál.

MAGÁNHAZ kiadó Str. Numa Pompiliu 73 (Kasza-u.). Bővebbet Bulv. Reg. Maria 24., házi felügyelőnél. 3910

Keresek sürgősen

magán- és bérházakat.

FAVORIT - ügynökség, Str. Bratianu 7. (Weitzer-ucca.)

Házat jól és olcsón

csak a „FAVORIT”-ügynökségnél szerezheti be. Str. Bratianu 7. (Weitzer-u.)

Osziruhák, borkabátok

festését, tisztítását
legszebben végzi:

KREBSZ J.

v. Boros Béni-tér 51. | v. Deák Ferenc-u. 1.

CSAK

„GALVANI”
akkumulátor használjon
autónak és rádióknak.

Osszes alkatrészeket,
száraz elemeket stb.
vizsonteladónak rak-
táron tart.

Aradi vezérképviselet
és gyári lerakat:

V. Barthmes,
Str. N. FILIPESCU 40.
TELEFON: 716.

Bucuresti-i megbízásokat lelkiismeretesen, pontosan, olcsón intéz:

Sándor Ferenc, Arad legregibb futár-irodája